

Mapping

Anna Minxová

Diplomová práce
2014

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav prostorového a produktového designu
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Anna Minxová**
Osobní číslo: **K12384**
Studijní program: **N8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Design skla**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Mapping**

Zásady pro vypracování:

Konzultace s vedoucím diplomové práce
Zpracování návrhů, grafické a prostorové studie
Vypracování písemné doprovodné zprávy zahrnující všechny etapy návrhu
Fotodokumentace
Obeznamení s technologií
Realizace v materiálu
Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK.
Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty

v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině a angličtině, rok obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/umělecké dílo**

Seznam odborné literatury:

DEMPSEYOVÁ, Amy. Umělecké styly, školy a hnutí. 2. vyd. Praha: Slovart, 2005. ISBN 80-7209-731-8.

RUHRBERG, Karl, Manfred SCHNECKENBURGER, Christiane FRICKE a Klaus HONNEF. Umění 20. století: malířství, sochařství a objekty, nová média, fotografie.

Ingo F. Walter. Blanka Pscheidtová, Jindřich Schwippel. Praha: Slovart, 2004.

ISBN 80-7209-521-8.

MANGUEL, Alberto. Čtení obrazů: o čem přemýšlíme, když se díváme na umění? 1. vyd. Brno: Host, 2008. ISBN 978-80-7294-274-9.

MILLER, Judith, Frankie LEIBE a Mark HILL. Sklo 20. století. 1. vyd. Bratislava: Noxi, 2005. ISBN 80-89179-21-5.

CABEJŠEK, Milan. Zušlechťování skla. Praha: L+P, 2004. ISBN 80-239-4265-4.

NADEAU, Maurice. Dějiny surrealismu. 1. vyd. Olomouc: Votobia, 1994.

ISBN 80-85619-63-6.

FREUD, Sigmund. Výklad snů. 2. vyd. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 1994.

ISBN 80-901916-0-6.

JUNG, Carl Gustav. Duše moderního člověka. 1. vyd. Brno: Atlantis, 1994.

ISBN 80-7108-087-X.

FOSTER, Hal. Umění po roce 1900: modernismus, antimodernismus, postmodernismus. Praha: Slovart, 2007. ISBN 978-80-7209-952-8.

LUCIE-SMITH, Edward. Art today: současné světové umění. 1. vyd. Praha:

Slovart, 1996. ISBN 80-85871-97-1.

Vedoucí diplomové práce:

doc. MgA. Petr Stanický, MFA

Ústav prostorového a produktového designu

Datum zadání diplomové práce:

12. prosince 2013

Termín odevzdání diplomové práce:

16. května 2014

Ve Zlíně dne 12. prosince 2013

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

doc. MgA. Petr Stanický, MFA
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 26.2.2014

ANNA MINXOVÁ *Minxová*
.....
Jméno, příjmení, podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí ke větší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

V diplomovej práci sa zaoberám mapovaním vlastných snov. Vysvetľujem celý priebeh od prvotných textových zápiskov až cez kresbové záznamy snov a všetko uzatváram realizáciou *snových objektov*.

V teoretickej časti sa zameriavam na kompletnú rešerš súčasných umelcov, ktorých tvorba je mi príbuzná a inšpirujúca. Ďalej hľadám zdroje a odpovede v krátkom priereze surrealizmu a kapitolu uzatváram vlastnými definíciami o sne, ktoré podkladám poznatkami z psychológie.

V praktickej časti rozoberám vlastné sny. Popisujem schému podľa, ktorej postupujem pri tvorbe. Analyzujem pocity zo snov, ktoré pretváram do výsledných objektov. Cieľom je preniesť moje pocity prostredníctvom *snového objektu* na pozorovateľa.

Kľúčové slová: sen, snový objekt, záznam, kresba, pocit, emócia, mapping

ABSTRACT

In this thesis I'm dealing with mapping my own dreams. I explain whole story from the very first notes through drawing sketches and all of this I am closing by realization of the *dreamy objects*.

In the theoretical part I focus on complete research of contemporary artists whose work is inspirational and relative to me. Next, I'm looking for origins and answers in short cross-section of surrealism and I'm closing the chapter by my own definitions of dreams which I argue with the knowledge from psychological theory.

In the practical part I deal with my own dreams. I'm describing the schema according to which I proceed in my work. I analyze the feelings that I have from my dreams from which I am making the final objects. The purpose of this work is to transfer those feelings through my *dream object* to the observer.

Keywords: dream, dream object, record, drawing, feelings, emotion, mapping

Chcem sa poďakovať vedúcemu práce doc. MgA. Petrovi Stanickému MFA. a asistentke MgA. Michaele Spružinovej za vedenie a odborné konzultácie v priebehu štúdia. Ďalej ďakujem mojim rodičom a kamarátom za podporu v štúdiu.

Prehlasujem, že odovzdaná verzia diplomovej práce a verzia elektronicky nahraná do IS/STAG sú totožné.

V Zlíne 15. 5. 2014

Anna Minxová

*„usínám a svět se bude muset
na chvíli obejít beze mne*

*pár lidí možná nestihne noční spoj
a zjistí že čekárna je zavřená*

počasí se změní a začne pršet ...“

Jana Jelínková ¹

¹ JELÍNKOVÁ, Jana. A2. Praha: Kulturní týdeník A2 s.r.o., 2014, roč. 10, č. 6., s. 2. ISSN 1803-6635.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČASŤ	12
1 REŠERŠ – INŠPIRAČNÉ ZDROJE	13
1.1 PAVLA SCERÁNKOVÁ	13
1.1.1 Návšteva doma (2010)	13
1.1.2 6 snů z hrnčeku (2006)	14
1.1.3 Observatoř (2011)	14
1.2 NIKA KUPYROVA	16
1.2.1 Sunset yellow (2009).....	17
1.2.2 Sunrise (2012)	17
1.2.3 It's not that . . . (2007)	18
1.3 MAREK KVETAN	19
1.3.1 Reflektory (2008)	20
1.3.2 Vertikál (2012), Taniere (2009)	20
1.4 MILAN HOUSER.....	21
1.4.1 Kaluže (2010).....	22
1.4.2 Hory (2007).....	23
1.5 ALEXANDRA BIRCKEN	23
1.5.1 Unit (2008)	24
1.5.2 Objekty	25
1.6 JEEYOUNG LEE	25
2 SEN AKO ZDROJ TVORIVOSTI	27
2.1 SURREALIZMUS (ŠTYRSKÝ A TOYEN)	27
3 DEFINÍCIE	33
3.1 MAPPING	33
3.2 SPÁNOK A SNÍVANIE PODĽA ALENY PLHÁKOVEJ.....	34
3.3 ČO TVRDÍ SIGMUND FREUD A CARL GUSTAV JUNG?	34
3.4 SPÁNOK, SNÍVANIE, SEN	37
4 SNOVÉ EXPERIMENTY	40
II PRAKTICKÁ ČASŤ	43
5 PREDSTAVENIE KONCEPTU	44
6 PRVOTNÉ PRÁCE	45
6.1 SEN Č. 7.....	45
6.2 SEN Č. 12.....	47
7 SCHÉMA (SEN → TEXT → KRESBA → OBJEKT)	48
7.1 ZÁZNAM SNOV	48
7.2 KRESLENIE SNOV	49
7.3 TVORBA OBJEKTOV	50
7.4 OPIS VLASTNÝCH SNOV A REALIZÁCIA OBJEKTOV	50
7.4.1 Slizká ryba.....	50
7.4.2 Dáždnik	53

7.4.3	Vodný vír	55
7.4.4	Svetlo.....	57
8	INŠTALÁCIA.....	61
III	PROJEKTOVÁ ČASŤ	62
	ZÁVER	68
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	69
	ZOZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJOV	71
	ZOZNAM OBRÁZKOV	72
	ZOZNAM ZDROJOV OBRÁZKOV	74
	ZOZNAM PRÍLOH.....	77

ÚVOD

Vo svojej diplomovej práci vychádzam z mojich snov. Zo snov preto, lebo sprevádzajú každého človeka. Symbolizujú pocity, emócie, bezstarostnosť, ale i naivitu, odrážajú pretransformované denné situácie. Už počas celého štúdia na vysokej škole, som si zaznamenávala najabsurdnejšie sny. Sprevádzajú ma životom. Snový zápisník mám vždy položený pod vankúšom. Dôvod je jednoduchý. Predsa, aby sa sny vždy vrátili a mám ich čo najbližšie k mysli. Rôzne sa deformujú, pretvárajú a vznikajú nové. To je tá podstata, hlavný zdroj inšpirácie beriem z môjho podvedomia.

V prvých kapitolách diplomovej práci píšem o hlavných zdrojoch inšpirácie. O umení tých ľudí, ktorí ma inšpirovali k vzniku a rozvíjaniu mojej práce. Približujem najmä Pavlu Scerankovú a jej konceptuálnu tvorbu. Dôležitú úlohu zohráva Nika Kupyrova a jej nepredvídateľné objekty, ktoré fantázii medze nekladú. Veľký dôraz kladiem na Mareka Kvetana a Milana Housera. Zo svetovej scény predstavujem Alexandru Bircken a JeeYoung Lee. Rešerš umelcov uzatváram krátkym prierezom o snoch z obdobia surrealizmu.

V obsahu teoretickej časti sa venujem snom z psychologického hľadiska. Ako nevyhnutnosť beriem spomenutie Carla G. Junga a Sigmunda Freuda, ktorí zastupujú staršiu generáciu psychológov. Ďalej pozornosť pútam na súčasnú českú psychologičku Alenu Plhákovú. Týmto vzniká následné porovnanie medzi súčasným a minulým snom. Prostredníctvom snov sú zachytené city, nálady a túžby. Podstatu veci vysvetľujem mappingom snov.

V praktickej časti vykladám celý postup vzniku *snových objektov*. Predstavujem koncept práce, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou pri mojej tvorbe a preto som si vytvorila aj presnú schému na výrobu objektov. Vysvetľujem ako sny zaznamenávam, kreslím a hľadám inšpiráciu, akým spôsobom sny ovplyvňujem a ako sa všetko odráža vo výslednom objekte. V obsahu praktickej časti popisujem niekoľko vlastných snov, z ktorých vznikli výsledné *snové objekty*. Mojou snahou je, aby výsledok bol pochopiteľný, jasný po prvom preskúmaní a vyjadril pocit zo sna. Kapitulu ukončujem predstavou o kompletnej inštalácii.

Sny sprevádzajú každého, len im treba dať priestor, aby sa viac rozvíjali. Čím dlhšie sa snom venujem a rozprávam sa o nich s viacerými ľuďmi, tým častejšie a intenzívnejšie sa mi zjavujú. Podstatné je aj samotné štúdium z kníh od autorov z čias minulých.

Poskytujú akýsi základ, od ktorého sa stačí len odraziť. A nakoniec môžeme si len ľahnúť, zaspáť a snívať.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 REŠERŠ – INŠPIRAČNÉ ZDROJE

V inšpiračných zdrojoch uvádzam umelcov, ktorí svojou tvorbou zasiahli do oblasti sochy, maľby a inštalácie. *Nika Kupyrova* ma zaujala site-specific inštaláciou a objektmi vyvolávajúce nepokoj, sú vtipné, zábavné a nápadité. *JeeYoung Lee* je mi blízka konceptom tvorby a využitím snových predstáv. *Pavla Sceranková* ma fascinuje taktiež pri čerpaním z vnímania a pozorovania. *Milan Houser* ma očaril vlastnou špecifickou maľbou a *Marek Kvetan* svojou ironizujúcou skutočnosťou.

1.1 Pavla Sceranková

Pavla Sceranková (1980) sa venuje soche, inštalácii a videu. Vyštudovala pražskú Akadémiu výtvarného umenia a je finalistka Ceny Jindřicha Chaluppeckého. Žije a tvorí v Prahe. S jej tvorbou som sa prvý krát stretla na výstave *Principy paměti* v zlínskej galérii. Zaujala ma nepredvídateľnosťou, hravosťou a vtipom. Poukazuje na pamäť a vnímanie.

„V centru zájmu stojí vnímaní: Jak na svět kolem sebe hledíme a co z něj vidíme. Do jaké míry lze vidět to, na co se díváme. Do jaké míry vidíme jen to, co jsme se naučili vidět a jak jsme se to naučili vidět.“²

1.1.1 Návštěva doma (2010)

Objekty zo série *Návštěva doma* pripomínajú niečo známe a povedomé. Vyzerajú ako reálne kusy nábytku, ale pri dôkladnom pozorovaní sa stávajú nefunkčnými. *Sceranková* vyvoláva týmito objektmi pocity známeho prostredia doma. Podobne ako autorka tak aj ja sa snažím v divákovi vzbudiť pocit, ktorý pripomína povedomé predmety. Ale stojí v protiklade neznámeho a nového.

² SCERANKOVÁ, Pavla a Jan ZÁLEŠÁK. *Pavla Sceranková*. V Brně: Dexon Art ve spolupráci s galerií OFF/FORMAT, 2012, 107 s., s. 28. ISBN 978-80-904271-4-3.

Obr. 1 Pavla Sceranková, *Ano nebo ne*, 2010

1.1.2 6 snů z hrnečku (2006)

Hlavným zdrojom inšpirácie tohto objektu je spomienka z detstva. Animovaná rekonštrukcia príbehu z autentického hrnečka s figúrkami.

Obr. 2 Pavla Sceranková, *6 snů z hrnečku*, 2006

1.1.3 Observatoř (2011)

Kinetický objekt *Observatoř* je rekonštrukciou sna *Scerankovej*. Autorke sa prisnilo, že stála v tmavom priestore a na kopci vidí dom s vežou. Ku kopcu sa v sne približovala a po elipsovitej dráhe krúžili rôzne dosky a časti niečoho. V realite vyrobila objekt, ktorý sa rozhybe po dotyku návštevníka a spôsobuje dojem, akoby sa na okoloidúcich rútil.

Podobne ako *Sceranková* sa inšpirujem snom a prenášam ho na diváka. Predávam mu pocity prostredníctvom *snových objektov*. Mojim úmyslom je vyvolať napätie a sústredenie.

Obr. 3 Pavla Sceranková, *Observator*, 2011

1.2 Nika Kupyrova

Nika Kupyrova (1985) je súčasná umelkyňa pochádzajúca z Ukrajiny. Momentálne žije a pracuje v Prahe a vo Viedni. Vyštudovala maľbu v Edinburghu College of Art. Jej maliarska citlivosť sa prejavuje v site-specific inštalácií a v objektoch, dôraz kladie aj na fotografiu. V roku 2011 získala ocenenie v súťaži Disaronno Photo Award.

Nika Kupyrova je zberateľka starých nepotrebných predmetov z každodenného života. Pre starých majiteľov už vymizlo prvotné čaro a stratili aktuálnosť. Umelkyňa nepotrebným veciam navracia stratenú dôstojnosť. Tým sa všetko stupňuje a vzniká nepredvídateľnosť nových objektov. Vytvára im nový vlastný príbeh. Prostredníctvom inštalácií sa snaží vyvolať emócie u divákov.

„Nenásilně vtahuje diváka do hry, předkládá mu to důvěrně známé, osahané, vybízí k intuitivnímu propojování předmětů, ale i k novému promýšlení toho již daného a (zdánlivě) neměnného. Prezentované haptické objekty, živoucí neobyčejné věci, však dalece přesahují pouhou dětskou bezstarostnou hravost. Všudypřítomný je jakýsi animální prvek, jedná se často o zvláštní „bytosti“ napůl ze zvířecí říše, napůl „odjinud“.“³

Taktiež mojou prioritou v diplomovej práci je vyvolať v divákovi emócie.

V autorkinej práci dominuje originalita, citlivosť a hravosť. Hlavnými poznávacími znakmi tvorby je domáckosť, intimita a plynutie času.

³ HANKOVÁ, Monika. Earwax Cube Gallery, Meetfactory 2012. *Nika Kupyrova* [online]. 2009 [cit. 2014-05-11]. Dostupné z: <http://www.nikakupyrova.com/index.php?/about/texts/>

1.2.1 Sunset yellow (2009)

Za sériu dvanástich fotografií *Sunset yellow* získala Kupyrova už spomínané ocenenie Disaronno Photo Award. Túto jej prácu chcem vyzdvihnúť pre jemnú citlivosť a originalitu. Vyobrazené objekty sú mi príbuzné farebnou jednotnosťou. Na predmetoch je poznať zub času, stratili aktuálnosť a tým priťahujú záujem umelca.

Obr. 4 Nika Kupyrova, *Sunset yellow*, 2009

Obr. 5 Nika Kupyrova, *Sunset yellow*, 2009

1.2.2 Sunrise (2012)

V práci *Sunrise* prevláda prirodzená estetika. Jedná sa o sériu troch objektov vytvorených z mäkkého materiálu. Povedomé časti objektov navodzujú intímny pocit divákovi.

Obr. 6 Nika Kupyrova, *Sunrise*, 2012

1.2.3 It's not that . . . (2007)

Site-specific inštalácia pod úplným názvom:

„It's not that they have to do it at all, they have to do it at 8 in the morning when my brain is still tender. How many holes do you need in a fucking wall?”⁴

vŕahuje diváka do centra diania a ponecháva ho, aby reagoval samostatne na celkové dia-
nie v miestnosti. Návštevníci výstavy sú vyzvaní, aby jednotlivo vstupovali do miestnosti
a zatvorili sa v nej. Priestor je zvukovo izolovaný a ticho narúša len bzučanie neónového
svetla. Jednotlivé časti nainštalovaných predmetov pripomínajú niečo známe, ale napriek
tomu sú zvláštne cudzie.

Obr. 7 Nika Kupyrova, *It's not that...*, 2007

Obr. 8 Nika Kupyrova, *It's not that...*, 2007

⁴ KUPYROVA, Nika. *Its not that*. Nika Kupyrova [online]. 2009 [cit. 2014-05-11]. Dostupné z: <http://www.nikakupyrova.com/index.php?/projects/its-not-that/>

Podobnosť tvorby *Kupyrovej* a mojej práce vidím vo fragmentoch, ktoré sú rozpoznateľné, ale presne sa nedajú identifikovať. Tým je divák nútený dotknúť sa a analyzovať. Vzniká pole napätia.

1.3 Marek Kvetan

Marek Kvetan (1976) je slovenský multimediálny umelec s post-konceptuálnymi prístupmi. Vyštudoval maľbu na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, kde pôsobí ako pedagóg. V roku 2008 sa stal laureátom ceny NG 333 za svetelný *Koberec*.

Kvetan využíva rozličné médiá, inštaláciu, objekt a maľbu. Pre jeho ironizujúce objekty a absurdné súvislosti chcem priblížiť jeho tvorbu, ktorá mi je tematicky blízka.

„S istým nadhľadom sa zaoberá „zútulnením“ interiéru, domácim majstrováním, meštiackou a pokleslou kultúrou našich obyvateľiek. Ide o úsmevné, ale aj ostré, uštipačné post-moderné hromadenie objektov a majetku a zároveň ide o nelineárny dialóg s tradíciou, identitou a prekryvaním „high-low“ materiálov a pod.“⁵

⁵ BESKID, Vladimír. In-formátor: Galéria mesta Bratislavy. GALÉRIA MESTA BRATISLAVY. Úvodná stránka [online]. Bratislava, 2014 [cit. 2014-04-27]. Dostupné z: <http://www.gmb.sk/sk/exhibition/detail/in-formator>

1.3.1 Reflektory (2008)

Svetelná inštalácia *Reflektory* sú pretvorené bežne používané priemyselné svietidlá. Sú obohatené kryštálovými komponentmi využívaných na sklenených lustroch. Spojenie dvoch odlišných predmetov pôsobí absurdne. Vzniká hybridný objekt, nad ktorým sa divák pozastavuje a kladie si otázky.

Obr. 10 Marek Kvetan, *Reflektory*, 2008

Obr. 9 Marek Kvetan, *Reflektory*, 2008

1.3.2 Vertikál (2012), Taniere (2009)

Objekty *Vertikál* a *Taniere* na diváka pôsobia nestabilne. Lákajú balansovaním a priťahujú pozornosť. Efekt nestability pozorovateľ uprednostňuje a chce by jej zabrániť. Podobný spôsob neočakávanosti mám v pláne docieľiť v mojich *snových objektoch*.

Obr. 11 Marek Kveta, *Vertikál*, 2012Obr. 12 Marek Kvetan, *Taniere*, 2009

1.4 Milan Houser

Milan Houser (1971) je český malíř a sochář. Vyštudoval Akademii výtvarných umění v Praze ateliér monumentální tvorby. Jeho malby ho priviedli k vytvoreniu vlastného modifikovaného laku, ktorý si dal patentovať ako *C000 Bezbarvý Houser*. Momentálne žije a pracuje v Brne.

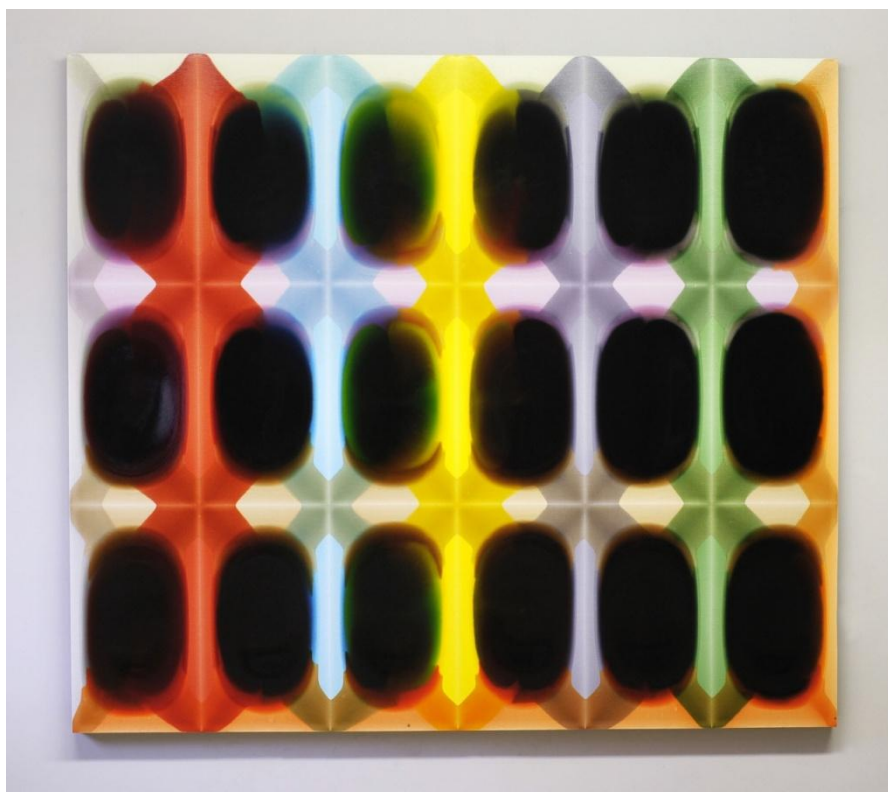
Houserovu tvorbu som vybrala z dôvodu jeho súčasnej načasovanosti a aktuálnosti. Vsádza na myšlienkový proces, ktorý vyúsťuje k estetickému výsledku.

„Krása v umění není opakem sofistikovanosti, dovednosti, nebo práce a úsilí. Naopak, je výsledkem tvrdé disciplíny a sebe-odříkání, spojených s dokonalými znalostmi a dovednostmi, stejně tak jako svobody nezbytné ke skoku do neznáma. Krása sama proto

stačí k tomu, abychom pochopili, že v uměleckém díle je přítomna myšlenka, smysl, nebo exemplifikována hodnota, i když je nemusíme hned a na první pohled chápat.“⁶

1.4.1 Kaluže (2010)

Malby z cyklu *Kaluže* zachytávají netradiční experimentální malbu. Pre *Milana Housera* sú charakteristické liate farby porovnateľné s akčnou malbou. Typická je geometria a rozžiarené lesklé farby praskajúce na povrchu. Táto práca hraničí s malbou ako závesným obrazom a zo sochou. Pretože veľká vrstva farby z obrazu preteká a presahuje rám.

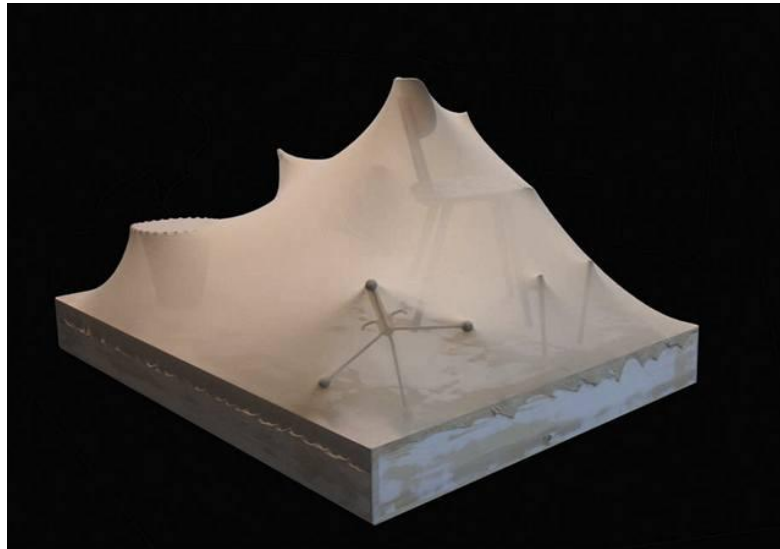

Obr. 13 *Milan Houser, Kaluže, 2010*

⁶ DOLANSKÁ, Karolína. 2.Diamond evening session MgA. Milana Housera: Diamond Galerie. AGGER, s.r.o. *Home: Diamond Galerie* [online]. © Diamond Galerie [cit. 2014-05-11]. Dostupné z: <http://www.diamondgalerie.cz/kalendar-akci/probehle-akce/2-diamond-evening>

1.4.2 Hory (2007)

Objekt pod názvom *Hory* som do rešerše zaradila z dôvodu príbuznosti mojich niektorých objektov. Rovnako reagujú nečakane na diváka, absurditou a nepredvídateľnosťou. Pozorovateľ hľadá konkrétne známe tvary, ale nevie ich presne identifikovať.

Obr. 14 *Milan Houser, Hory, 2007*

1.5 Alexandra Bircken

Alexandra Bircken (1967) pochádza z Nemecka a študovala design odevu na Central Saint Martins College of Arts and Design v Londýne. Žije a pracuje v Kolíne nad Rýnom a v Londýne.

V jej tvorbe dominujú nájsené predmety, ktoré komponuje do asambláží. Vo využití materiálu je rôznorodá. V zložitých obrazoch možno pozorovať využitie dreva, textilu, papiera, plexiskla, kovu, ovocia, drôtu, kože, betónu, polyuretánovej peny alebo aj nezvyčajnejšie materiály ako je napríklad chlieb, čajové vrecúška, sušené kvety. *Bircken* vsádza na kontrasty (kameň opletie jemnou priadzou alebo organické tvary vykreslí do plechu). Spája krehké s robustným, detailné s hrubým.

1.5.1 Unit (2008)

Diela z cyklu *Unit* inštalované do hliníkových rámov vytvárajú spleť rôznorodých materiálov. Keď sú tieto prvky viditeľné, spoločne sa javia ako nevyhnutná súčasť *Bircken*. Autorka tvrdí:

„I am interested in dismantling prevailing hierarchies of value regarding these objects and materials by way of connecting them, thus putting them in a new context to each other. It's an alternative system or cycle.“⁷

Obr. 15 Alexandra Bircken, *Unit 3*, 2008

⁷ Alexandra Bircken - Unit 4 (and detail): Contemporary Art. SAATCHI GALLERY. *Saatchi Gallery* [online]. © 2014 [cit. 2014-05-11]. Dostupné z: www.saatchigallery.com/artists/artpages/alexandra_bircken_unit4.htm

1.5.2 Objekty

Rôznorodé objekty tvorí z nájdených predmetov. Ich kombináciou vytvára hravé tvary. Divák sleduje nespočetné množstvo fragmentov. Má možnosť jednotlivé časti identifikovať, ale v spojení dávajú nový význam.

Obr. 16 Alexandra Bircken, *Pferdchen*, 2008

1.6 JeeYoung Lee

JeeYoung Lee (1983) je juhokórejská fotografka. Absolvovala Hongik University v Soule a získala ocenenie Sovereign Art Prize 2012. V jej tvorbe môžeme pozorovať nebojácnosť vo využití jasných a výrazných farieb. Všetky detaily vytvára sama ručne a vyhýba sa digitálnej manipulácii.

Autorka si takisto kladie otázku: „Odkiaľ sa berú sny?“ Vytvára skutočné snové svetly, ktoré zachytáva na fotografie. Svoj malý ateliér o rozmeroch tri krát šesť metrov pretvára do svojich snov, fantázií a emócií. Do realizovaných scén dosadzuje seba a tým všetko umocňuje a ponúka náhľad do svojej mysle. Zdieľa príbehy zo svojho vlastného života. Ponúka divákovi priamy pohľad do sna.

V mojej tvorbe sa snažím taktiež zhmotniť sny, ale v podobe objektov. Dávam priestor pozorovateľovi, aby vnímal pôsobenie a vnem z objektov.

Obr. 17 *JeeYoung Lee, Flu*

Obr. 18 *JeeJeeoung Lee, Maiden Voyage*

2 SEN AKO ZDROJ TVORIVOSTI

Sny sú pokladané za veľký inšpiratívny zdroj v umení. V tejto kapitole v skratke spomeniem hnutie *surrealizmus*, ktoré medzi prvými priznalo sen ako hlavnú inšpiráciu. Ďalej vyzdvihnem nerozlučnú dvojicu *Štyrský* a *Toyen* z pomedzi českého výtvarného umenia.

2.1 Surrealizmus (Štyrský a Toyen)

Surrealizmus definoval *André Breton* v *Prvom manifeste surrealizmu* z roku 1924 ako slovníkový pojem:

*„SURREALISMUS, podst. jm. m. r. – Čistě psychický automatismus, jímž se ústně či písemně neboli jakýmkoli jiným způsobem snažíme vyjádřit skutečné myšlenkové procesy. Diktát myšlenek bez jakékoli kontroly rozumem, mimo jakoukoli estetickou nebo etickou úvahu. Surrealismus vychází z víry ve vyšší existenci určitých, až dosud opomíjených asociací, ve všemocnost snu, v bezúčelnou hru myšlení. Jeho cílem je definitivní destrukce všech psychických mechanismů a při řešení hlavních životních problémů se chce prosadit na jejich místo.“*⁸

Zrod nového hnutia umelci vyvolali v Paríži začiatkom 20. rokov minulého storočia. Obviňovali buržoáziu za vypuknutie prvej svetovej vojny a za jej hrozivé následky. Surrealizmus zahŕňal výtvarné umenie a literatúru a chcel vyriešiť aj problémy života. Mal pôsobiť inovujúco a meniť spoločnosť a vedomie.

Dôležitú úlohu zohral *Sigmund Freud* a jeho psychoanalýza. Definoval podvedomie ako realitu, ktorá ovláda myslenie. Viac sa mu budem venovať v osobitnej kapitole.

Z *Úradu pre surrealistický výskum* boli rozširované farebné letáčky s heslami ako: „Rodičia, rozprávajte deťom svoje sny.“

Surrealizmus upozorňuje na podvedomie a oslobodzuje myseľ, taktiež sa dá hovoriť ako o životnom štýle.

⁸ KLINGSÖHR-LEROY, Cathrin. *Surrealismus*. Editor Uta Grosenick. Překlad Vladimír Čadský. V Praze: Slovart, c2005, 95 s., s. 6. ISBN 80-720-9656-7.

Dominantními představiteli surrealismu na české scéně, kteří hledali hlavní inšpiraci v snoch, byli umělci *Štyrský* a *Toyen*. Pro ich zvolené východisko chcem tvorbu tejto dvojice priblížiť.

Jindřich Štyrský (1899 – 1942) sa prezentoval fotografiou, grafikou, maľbou a poéziou. Jeho tvorba napredovala už v dobe, ktorej žil a je udivujúca a inšpirujúca aj v 21. storočí. Istú dobu bol *Štyrský* za surrealistu považovaný, ale postupom času autor vyhlasoval a zanevrel na nové hnutie ako na lacné umenie.

V detstve zahliadol v časopise odseknutú hlavu Medúzy. V svojich predstavách hlavu hadej ženy nasadzoval blízkym osobám a vytvoril si prelud. V tvorbe čerpá zo spomienok na rodinu, najmä spomína nevlastnú sestru Emíliu, ktorá zomrela v mladom veku. Snové videnie vyviera z najtemnejších vnútra nevedomia. *Štyrský* odkazy z minulosti a vnútorný svet pretvára do vizuálnej podoby a stupňuje ich do napätých príbehov snov. Príbeh sa vracia aj keď je neopakovateľne zachytený a prostredníctvom snových scén sa s nočnými desmi chce vyrovnat'.⁹

„Jeho obrazové zápisy snů nejsou ovšem ani zdaleka hotovými obrazy. Jsou to paměťové záznamy, pokusy „vyfotografovat nefotografovatelnou realitu“. Štyrský si při zakreslování snů počíná naprosto stejně, jako když fotografuje podivuhodnou realitu hřbitovů, pohřebních ústavů, zákoutí cirkusového prostředí nebo pouťových atrakcí.“¹⁰

Sny zaznamenáva v podobe textu a v podobe obrazu. Vytváral výtvarné realizácie snov. Pre *Štyrského* sen neznamenal len zdroj absurdných vidín, ale znamenal dôležitú súčasť života. Podvedomie a snovú podstatu nachádzal v knihe *Výklad snov* od *Sigmunda Freuda*. Surrealista sa snažil pochopiť predstavivosť v ľudskej mysli. Sny nechápal ako ilúziu, ale analyzoval ich. Vyberal si len určitý detail alebo metaforický predmet, v ktorom sa nachádzalo ťažisko, hlavný obsah a atmosféra snu. Taktiež v mojej tvorbe sny zazname-

⁹ VOJTĚCHOVSKÝ, Miroslav a Jaroslav VOSTRÝ. *Obraz a příběh: scéničnost ve výtvarném a dramatickém umění*. 1. vyd. V Praze: Kant - Karel Kerlický pro AMU, 2008, 304 s., s. 79 – 89. Disk, sv. 8. ISBN 978-808-6970-868.

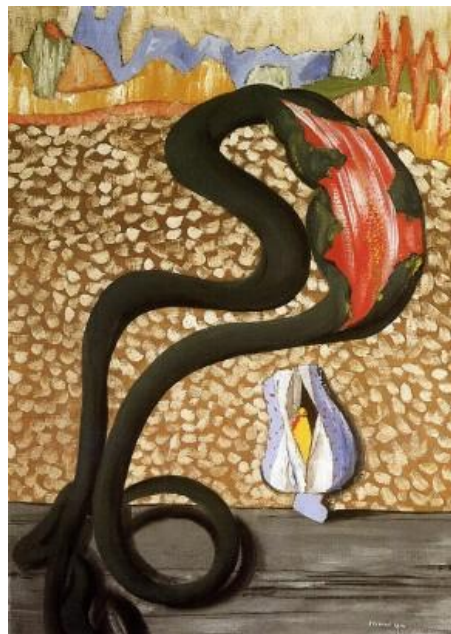
¹⁰ VOJTĚCHOVSKÝ, Miroslav a Jaroslav VOSTRÝ. *Obraz a příběh: scéničnost ve výtvarném a dramatickém umění*. 1. vyd. V Praze: Kant - Karel Kerlický pro AMU, 2008, 304 s., s. 89 – 90. Disk, sv. 8. ISBN 978-808-6970-868.

návam v podobe textu a kreslím ich. Následne z týchto záznamov vyberám len určitý bod, ktorý je najpodstatnejší a je pre mňa hlavným zdrojom pri tvorbe objektov. Sny nie sú nezmyselné výplody nevedomia, ale sú významnou súčasťou môjho života.

Štyrský vo svojej určitej fáze tvorby opakuje motív hada. Vznikajú maľby a kresby s týmto zvieracím prvkom.

Obr. 19 Jindřich Štyrský *Sen o hadech I.*, 1940

Obr. 20 Jindřich Štyrský *Hermafrodit*, 1934

„V polospánku i ve snech mě často pronásledoval had rozpáraný řezem, vykuchaný a bez vnitřností. Někdy to byl had, jenž neměl konce – jako článek řetězu – někdy had, jenž neměl hlavu. Často jsem se probudil s hrůzou, protože jsem ho měl stočeného kolem krku. Škrtil mě, ale byl to dotyk, který mi nebyl odporný, při kterém mi bylo dobře.“¹¹

V mojich snoch pozorujem opakovanie motívu vody. Vznikajú kresby a zhmotnené predstavy, v ktorých je určitým spôsobom znázornená, zobrazená voda.

¹¹ ŠTYRSKÝ, Jindřich. *Sny.: 1925-1940, zrození díla ze zdrojů psychických modelů polospánku, prostřednictvím věrných ilustrací snových objektů a autentických záznamů snů*. Vyd. 2.; Praha: Argo, 2003, 192 s., s. 10. ISBN 80-7203-512-6.

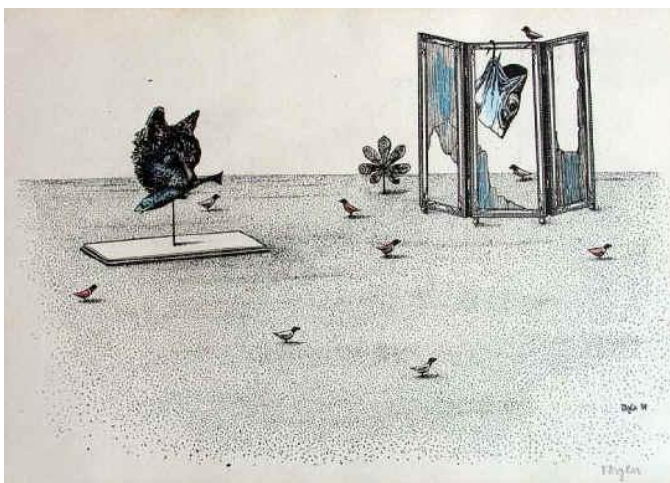
Marie Čermínová (1902 – 1980) začala používat pseudonym *Toyen*, pretože nemala rada svoje pôvodné meno a nechcela, aby ju brali ako ženu. Zaraduje sa medzi českých surrealistov a väčšinu života strávila v Paríži.

Toyen spomínam z dôvodu jej spôsobu maľby a kresby. Prostredníctvom maľovania vyjadrovala svoje pocity a myšlienky. V jej kresbách nachádzam určitú podobnosť v spôsobe kladenia liniek na papier, v jednoduchosti a výstižnosti, v zobrazení predmetoch jasnú popisnosť.

Obr. 21 *Toyen, Na kuchyňském stole, 1929*

V kresbách reagovala aj na vojnu využitím symbolických prvkov. Čiernu linku perokresby obohatila jemným akvarelom. Táto kombinácia dodala na výraze a aktuálnosti témy.

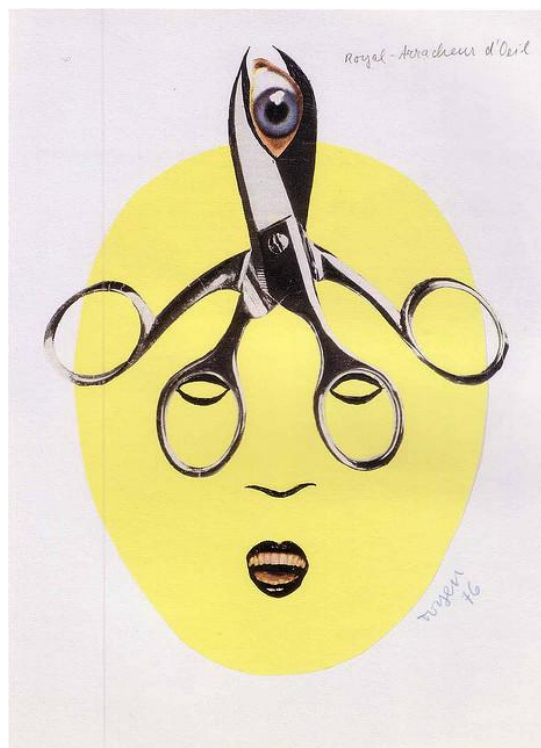

Obr. 22 *Toyen, Poušť, 1939*

Pre autorku sú aj typické koláže, ktoré chápala ako prepojenie výtvarného umenia s poéziou. Koláže pôsobia humorne a hravo s využitím opakujúcich sa prvkov (oči, ústa, šaty, ženské torzo). Spájala rôzne časti do nových celkov a tým dala obrazom nový význam a zmysel.

Obr. 23 Toyen, *Kousnutí*, 1967

Obr. 24 Toyen, *koláž*

„V koláži se mohou prolínat rozdílné způsoby myšlení, z prvků vytržených z původních souvislostí se tvoří nový příběh.“¹²

Tu badám pozornosť v mojom a v Toyen myslení a v tvorbe. Použitie prvkov zo snov a pretransformovanie do reality umožňuje využiť rozličné materiály na zrealizovanie objektov. Pospájaním rôznych druhov vzniká nová forma stvárnenia môjho sna.

¹²KUBÍČKOVÁ, Klára. Výstava koláží představuje milionovou Toyen, ale i Koláře či Švankmajera: iDNES.cz. MARFA, a.s. IDNES.cz: *zprávy, kterým můžete věřit* [online]. © 1999–2014 [cit. 2014-05-11]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/vystava-kolazi-predstavuje-milionovou-toyen-ale-i-kolare-ci-svankmajera-1qf-/vytvarne-umeni.aspx?c=A100427_172405_vytvarneum_tt

Štyrský a Toyen komponují, inscenují obrazy do snových předstáv. Využívají prvky ze snov, každá věc má svůj význam. Vytvářejí snové scénérie. Kompozičně, vizuálně a významově dávají zmysel. Všetko ze všetkým súvisí a má svoje odôvodnenie.

3 DEFINÍCIE

V kapitole *Definície* vyzdvihujem pojmy *sen* a *snívanie* tak, ako ich zdôvodňujú uznávaný psychológovia a moje vlastné myšlienkové postoje a porovnávaná. Vysvetľujem *mapping snov*. Ďalej poukazujem ako vzniká *snový materiál* podľa *Sigmunda Freuda* a vystupňované fázy sna podľa *C. G. Junga*.

3.1 Mapping

Slovo *mapping* znamená zaznamenávanie, zhromažďovanie informácií a poznatkov. Mapovanie je skúmanie, poznávanie rôznych skutočností, zbieranie predmetov alebo artefaktov jedného druhu. *Mapping* nemusí byť striktné spätý s kreslením vrstevníc a vytváraním máp. Pod týmto pojmom sa dá rozumieť aj skúmanie udalostí alebo príbehov. Často sa vyskytuje v umení. V mojej diplomovej práci využívam systém *mappingu* pri záznamoch snov. Mám vlastný postup, akým spôsobom sny zapisujem a akým spôsobom ich kreslím. Zhromažďujem vlastné sny.

Slovník definuje *mapping* veľmi prísne a cielene na geografické mapy:

„Zachytávať, zakresľovať zemský povrch, robiť mapy: m. z lietadla; geologické mapovanie účely pre geológiu.“¹³

Iný slovník ponúka trochu širšie objasnenie významu:

„konstrukce, vytváření map, schémat, či obrazů určité skutečnosti, jevu, situace, události, též tvorba mentálních map, resp. mentálních reprezentací“¹⁴

¹³ "mapovať" - význam slova: Slovník.sk. AZET.SK, a.s. *Slovník.sk: Prekladové slovníky* [online]. © 2014 [cit. 2014-05-11]. Dostupné z: <http://slovník.azet.sk/pravopis/slovník-sj/?q=mapova%C5%A5>

¹⁴ ABZ.cz: slovník cizích slov: on-line hledání. *ABZ knihy, a.s.* [online]. © 2005-2014 [cit. 2014-05-11]. Dostupné z: http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?typ_hledani=prefix&cizi_slovo=mapping

Mapping snov zachytáva ilúzie a výplody nevedomia. V bdelom stave sú zapísané a zakreslené na papier. Nasleduje zhlukovanie pocitov a vnemov. Výsledkom sa stáva hmatateľný predmet, ktorý pôsobí na pozorovateľa.

3.2 Spánok a snívanie podľa Aleny Plhákovéj

Prof. PhDr. Alena Plháková (1954) je česká psychologička pôsobiaca na Univerzite Palackého v Olomouci a je autorkou knihy *Spánek a snění: vědecké poznatky a jejich psychoterapeutické využití*. Táto kniha mi poskytla hlboký inšpiračný zdroj z pohľadu psychológie.

Plháková sa zaujíma o sny a o spánok, rozoberá ich vznik a výklad, hľadá liečebné účinky. Základom je prehľad o snovom dianí a rozbor spánku.

V jej knihe som sa zamerala najmä na definície, emocionalitu a bizarnosť snov. Príznačné je porovnávanie psychoanalytickej teórie snívania a vyzdvihnutie teórií významných vedcov a ich následné porovnávanie. Pre mňa sú podstatnými *Sigmund Freud* a *C. G. Jung*.

Svoju diplomovú prácu mám podloženú nielen teóriami staršej generácie z minulých storočí, ale dôraz kladiem aj na súčasné poznatky *Plhákovéj*. V kapitole 3.4 *Spánok, snívanie, sen* podkladám moje myšlienkové procesy odbornými definíciami.

3.3 Čo tvrdí Sigmund Freud a Carl Gustav Jung?

Prečo sa ľuďom sníva? Odpovede na túto otázku sa snažil vyjadriť zakladateľ psychoanalýzy *Sigmund Freud* (1856 – 1939) a jeho spolupracovník *Carl Gustav Jung* (1875 – 1961). Časom sa *Jung* od neho odpútal, pretože nie celkom súhlasil s *Freudovou* psychoanalýzou a tak položil základy analytickej psychológie. Na začiatku už položená otázka by sa dala zodpovedať takto:

„Sny lze považovat za projev autonomního úsilí lidské mysli vyrovnat se s vnějšími i vnitřními hrozbami, rozpory a rušivými emocemi.“¹⁵

S týmto tvrdením sa stotožňujem a badám praktické uplatnenie v mojej práci, v zaznamenávaní mojich snov do zápisníka. Pri snívaní sa ponáram do absurdných a fantazijných svetov, utekám pred realitou. Hľadám v snoch nový svet kde nič nie je problém. V samotnom textovom zápise prenášam na papier len to, na čo chcem poukázať ostatným. Pri videní zlého sna alebo nepriaznivej situácii nemám potrebu ilúziu zaznamenať. Pretože nechcem sa zamýšľať nad negatívnymi snami, radšej zapíšem pozitívnu, vtipnú alebo absurdnú udalosť. Ľahšie a bezstarostnejšie sa na nereálne a nezmyselné výplody podvedomej fantázie vymýšľajú moje *snové objekty*.

Psychoanalýza vychádza z teórie neuróz. Zaoberá sa skúmaním a objasňovaním významu funkcie nevedomia. *Freud* rozdelil ľudskú psychiku na nevedomie, predvedomie a vedomie. Psychoanalýza skúma duševné procesy. Autor najmä zdôrazňuje význam snov, fantázie a halucinácie.

Sigmund Freud vo svojej knihe *Výklad snov* rozoberá podstatu snového materiálu. Hľadá vznik a zdroj matérie vyskytujúceho v iluzívnom svete.

Všetok materiál tvoriaci obsah snu záhadným spôsobom pramení z reálnej skutočnosti. Je opakovane parafrázovaný, reprodukováný. Súvislosť medzi ilúziou a realitou dôsledne hľadá. Spojitosť sa niekedy dokáže dlho skrývať. Stáva sa, že v obsahu sna sa vyskytujú konkrétne poznatky alebo predmety, *Freudom* nazývané ako „*snový materiál*“, ktorý v bdelom stave neakceptuje za adekvátne k nášmu poznaniu a prežitkom. Zostáva v rozpore z čoho asi čerpal sen. V sne sme vedeli a vybavili si, čo bolo nedostupné v spomienkach pri bdení.¹⁶

Freud snový materiál vysvetľuje na konkrétnych snoch ľudí, následne na to sa snažím nadviazať mojim *snovým materiálom* a osvetliť význam prvotne neznámeho slova.

¹⁵ PLHÁKOVÁ, Alena. *Spánek a snění: vědecké poznatky a jejich psychotherapeutické využití*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, 258 s., s. 180. ISBN 978-80-262-0365-0.

¹⁶ FREUD, Sigmund. *Výklad snů*. Vyd. 2., upr. Překlad Ota Friedmann. Pelhřimov: Nová tiskárna, 1994, 395 s., s. 12 – 13. ISBN 80-901-9160-6.

Sen č. 23, zaznamenaný 28. 1. 2014, pôsobí roztržito a nemám z neho takmer žiaden záznam. Zásadné čo si pamätám je slovo *merkantilizátor*. Zo záznamu nie je zrejmé v akom kontexte bolo použité, len viem, že sa často opakovalo.

Následne som pátrala a hľadala súvislosti a význam neznámeho slova. Ako prvé ma napadlo nájsť vysvetlenie v slovníku. S nepatrným rozdielom nachádzam slovo v tvare *merkantilizmus*. Význam je definovaný ako ekonomické učenie a hospodárska politika propagovaná v Európe v 15. – 17. storočí. Do francúzskeho života ho uviedol Jean-Baptiste Colbert a uplatňovala ho aj Mária Terézia. Cieľom merkantilizmu bolo nahromadiť bohatstvo v peňažnej forme, vytvoriť bohatú vyspelú krajinu. Podporoval manufaktúrnú výrobu, na vývoz a dosiahnuť aktívnu obchodnú bilanciu.

Ďalej som hľadala zviazanosť s uplynulými dennými udalosťami v rozmedzí toho týždňa kedy sa sen vyskytol. Po otvorení diára zisťujem, že sme v škole dokončovali semestrálne práce a chystali prezentáciu. Väčšiu spojitosť mi dali archívne maily, v ktorých prebiehala dohoda o platení nájmu bytu a zmena údajov v banke.

Na základe týchto teoretických poznatkov a zažitých situácií mi slovo *merkantilizátor* už nepripadá tak cudzie a vymyslené. Na konci slova sa nachádza iná prípona, ktorá môže značiť stroj alebo predmet na zosúladenie peňažných informácií. Základ slova odvodený od zaužívaného *merkantilizmu*, práca s peniazmi a budovanie silnej ekonomickej a hospodárskej krajiny, prenesene na moju situáciu dáva zmysel v odbornej práci v ateliéri. Manipulovanie s peniazmi a výskyt mojej osoby v banke dáva význam ekonomický. Utried'ujem si vlastné financie. Možno o význame slova *merkantilizmus* som počula kedysi na hodinách dejepisu, keď sme sa učili o Márii Terézii a komplikovanému slovu som nepripisovali dôležitý význam.

Analytická psychológia je psychologické učenie C. G. Junga. Reguláciu správania pripisuje nevedomiu. Vyčlenil kolektívne nevedomie predstavujúce psychický fond s uschovanými skúsenosťami z minulých generácií. Patria sem praobrazy, archetypy, ktoré sú základom tvorivosti, snov, rituálov a komplexov.

Ďalej vo svojom bádání nadväzujem na konkrétnu teóriu C. G. Junga a vysvetľujem ju na vlastnom sne. V knihe *Základní otázky analytické psychologie a psychoterapie v praxi* rozdeľuje sen do štyroch fáz.

Sen č. 20, podrobne rozpísaný v kapitole 7.4.1 *Slizká ryba*, začína udaním miesta: „Som v záhrade našej chalupy.“ Táto fáza udáva miesto deja a vystupujúcu osobu.

V druhej fáze nastáva zápleтка: „Stojím v záhrade a pozerám do suda s vodou. Vidím podivuhodnú rybu. Odpudzuje ma slizkosťou a nechcem sa jej dotknúť.“ V situácii sa objavuje napätie, pretože neviem čo nastane. V tretej fáze nastane rozhodujúci okamžik alebo zvrät: „Pre odpudivosť sivej slizkej ryby do suda nabúram s bicyklom, to nevyšlo a nádobu prevrátim ručne a vodu vylievam cez plot.“ V štvrtej fáze je výsledok: „Ryby zo suda som sa zbavila bez dotknutia. Ryba sedí za plotom na kameni.“ Posledná fáza ukazuje vygradovanie problému. Väčšina snových výplodov má „dramatickú“ štruktúru.¹⁷

3.4 Spánok, snívanie, sen

Spánok je stav človeka, ktorý je uvedený do kľudu.

Spánok psychicky ovplyvňujúci proces. Znižuje sa psychická a telesná aktivita. Mozog sa akoby „vypína“ a človek sa odpútava od reality. K dobrému spánku napomáhajú vonkajšie podmienky. Človeku sa najlepšie spí pod hrejivou perinou v tmavej tichej miestnosti. počas spánku prebiehajú rôzne druhy mentálnych aktivít. V prvom rade sa odohráva snívanie.¹⁸

Pri zaspávaní sústredím pozornosť na zažitú udalosť uplynulého dňa. V hlave si premietam čo sa udialo. Snažím vyvodit' príbeh ako by asi pokračoval, kebyže jeden detail bude pozmenený. Ako by asi potom vyzeral zvyšok dňa? Akoby by dopadli pozmenené denné situácie? Všetky myšlienky sa mi v hlave zmiešavajú, prekrývajú a splývajú do jedného celku. Sústredím sa na sen. Niekedy zaspím hneď inokedy až po hodine a viac. Závisí to od náročnosti dňa. Pomaly zatváram oči a plávam v snovom svete.

Snívanie sú nehmotné predstavy v stave spánku.

Sen je niečo pominateľné. Stráca sa a znovu objavuje. Je ružový a bledomodrý. Predstavujem si ho matne zadymený a povetrím sa vznáša jemný opar. Je nehmotný, ale funguje ako živý náhľad na príbehy. Absurdnosť je prioritou. Každým otvorením oka a

¹⁷ JUNG, Carl Gustav. *Základní otázky analytické psychologie a psychoterapie v praxi*. Vyd. 1. Překlad Alena Bernášková. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, 1996, 436 s., s. 235 – 237. ISBN 80-858-8011-3.

¹⁸ PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. 1. vyd. Praha: Academia, 2004, 472 s., s. 87. ISBN 80-200-1086-6.

prebúdzaním do skutočnosti sa vytráca. Chcem si čo najviac zapamätať. V sne mám oči otvorené dokorán a hltám každý obraz. V sne sa odrážajú zabudnuté túžby a pocity.

„Sen nebo jeho popis je vybavením mentální aktivity, která proběhla ve spánku.“¹⁹

Medzi všetkými snami panuje určitá spojitosť, ktorú na prvý pohľad nepozorujem. Opakujúce symboly a znaky sú nápovednou indíciou.

Jung pozoroval na svojich pacientoch opakovanie motívov v snoch. Môžu to byť osoby, zvieratá, predmety, situácie. Motív sa opakuje v dlhej sérii snov. V mojich zápiskoch pozorujem zhodu rovnakých podnetov – voda zobrazená v rôznych podobách. Vodu vidím v sne ako stúpajúcu hladinu, ktorá zaplavuje stavebnicu lego. Ďalej ako malinová tekutina v pohári, pohľad na bazén, zaplavovanie miestnosti a následné plávanie. V inom sne pozorujem morské ryby namaľované na stene a predstieranie podmorského sveta ako hra. Tekutina v pohári sa opakuje. Raz stojím na pobreží mora a vidím pevnosť Boyard. Kráčam cez kaluže vody, ale aj po vode. Daždívý deň sledujem spod prístreška. V rieke pláva had. Hlavu mám ponorenú vo vodnom víre. Kúpanie v mori. Badám jazierko a kráčam križom v plytčine. Tečúca voda v drevenej ríne. Vyberám oranžový nápoj fanta. A ako posledná sa mi zjavuje lietajúca ryba raja ako malá hračka.

Práve pre často opakujúci motív vody som si vybrala tieto sny ako hlavné zdroje inšpirácie pre realizáciu mojich *snových objektov*.

C. G. Jung vysvetľuje sen takto:

„Sny nám tedy sdělují řeči podobenství, tj. ve smyslově názorné podobě, myšlenky, úsudky, názory, směrnice a tendence, které byly nevědomé z důvodu vytěsnění nebo pouhého nevědění, je to obsah nevědomí a sen je derivát nevědomého procesu, takže obsahuje

¹⁹ SCHREDL, WITTMANN, 2005 cit. podľa PLHÁKOVÁ, Alena. *Spánek a snění: vědecké poznatky a jejich psychotherapeutické využití*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, 258 s., s. 131. ISBN 978-80-262-0365-0.

*zobrazení nevědomých obsahů. Nezobrazuje však nevědomí vůbec, nýbrž jen určité obsahy, jež jsou asociačně přitahovány a vybírány momentálním stavem vědomí.*²⁰

²⁰ JUNG, Carl Gustav. *Základní otázky analytické psychologie a psychoterapie v praxi*. Vyd. 1. Překlad Alena Bernášková. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, 1996, 436 s., s. 175. ISBN 80-858-8011-3.

4 SNOVÉ EXPERIMENTY

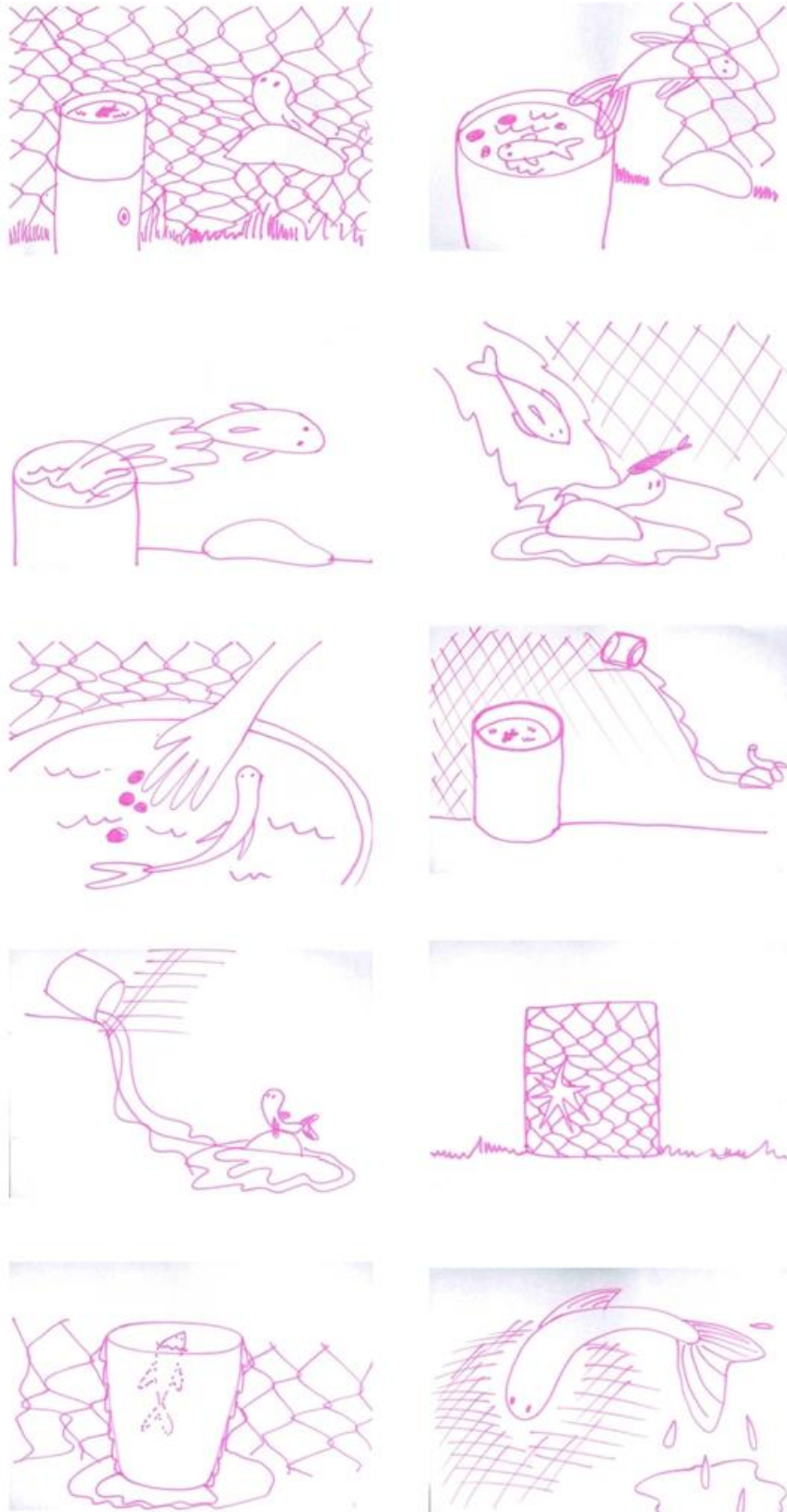
Experimenty so snami vznikli na základe toho, aby sa mi viac prisnilo snov. Chcela som viac svoje sny ovplyvňovať a vyvolať na základe nejakej automatickej úlohy. V tejto kapitole približujem a vysvetľujem *snové experimenty*, ktoré som skúsila. Osvetľujem postup, myšlienku a výsledok. Súborný názov *snové experimenty* vyvodzujem z fiktívnych pokusov s mojimi snami.

Ako prvý nápad sa vynoril opakovane kresliť už zažitý sen z minulosti. Z veľkého množstva snov som vybrala jeden záznam, ten ktorý mi dlho vrtal v hlave. Zásadným je *Sen č. 20*, ako pracovný názov. Zámerne vybratý text a skica, ktorý som aj realizovala do *snového objektu*. Pomerne dlhý záznam a podrobnosti zaznačené na začiatku prisľubovali dobrý výber.

Podrobný popis sna sa nachádza v kapitole 7.4.1 *Slizká ryba*.

Tento sen na opakované kreslenie som si vybrala z dôvodu veľkého množstva zaznamenaných informácií po precitnutí zo spánku. Rýchli zápis mi poskytol obsiahle množstvo informácií a veľa možností kresby. *Sen č. 20* jeden večer pred spaním kreslím na papier ružovou fixkou. Vytváram desať podobných skíc. Zachytávam charakteristické prvky sna – ryba, plot, voda, sud. Vždy obmieňam kompozíciu. Postup spočíva v nakreslení jednej skice a následne otáčam papier, aby som nevidela ako predošlá kresba vyzerala. Týmto spôsobom spravím ďalších deväť kresieb ružovou výraznou fixkou. Všetky papiere svedomite čísloujem. Po dokreslení vložím kresby pod vankúš a idem spať. Tu jedna fáza končí a oddávam sa spánku.

Na základe opakovaného kreslenia jedného sna si vstúpujem obrázky do pamäti. Dôležitá fáza nastáva v sne. Očakávam, že sa mi sen bude istým spôsobom opakovať v ilúziách. Výsledok po prebudení sa nedostavuje alebo nemusí byť vždy zrejмый a na prvý pohľad rozpoznateľný. Tento spôsob *snového experimentu* opakujem aj pri iných snoch.

Obr. 25 Snový experiment – kreslenie Sna č. 20

Ďalším snovým pokusom je ukladanie zápisníka s mojimi snami na noc pod vankúš. Tento experiment opakujem po dobu niekoľkých dní. Týmto spôsobom som si vyskúšala zapisovať sny ihneď po prebudení. Zámer bol ten, jemnú snovú ilúziu ihneď zapísať.

Snové experimenty vznikajú priebežne počas celého mapovania snov.

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

5 PREDSTAVENIE KONCEPTU

Človek počas spánku je sprevádzaný snami. Svoje sny si zaznamenávam formou textu. V každom sne popisujem pocity, emócie, nálady, ako som sa cítila v daných situáciách v snoch. Následne z tohto textu vzniká kresba. Je veľmi dôležitá, prostredníctvom kresby sa dobre vyjadrujú pocity. Z kresby je možné tiež niečo vycítiť. Z týchto dvoch záznamov vytváram objekty, cez ktoré odovzdávam pocity z mojich snov. Vždy v každom jednom objekte je znázornený pocit, emócia, nálada zo sna, ktoré zobrazujem tak, aby ich divák spoznal a boli na neho prenesené. Pozorovateľovi približujem dojmy z mojich snov a to vytvorením interaktívnych objektov. Dotykom alebo inou interakciou bude vyvolaný určitý pocit. Každý objekt je sprevádzaný kresbou sna, slúži na dovysvetlenie. Snovými objektmi mám v pláne v pozorovateľovi vzbudiť pocity z mojich snov.

Snom pripisujem nevyhnutnú podstatu v mojej tvorbe. Ich nasledovné pretváranie do vizuálnych predmetov je pre mňa naplňajúcou prácou. Týmto spôsobom dávam možnosť nahliadnuť do mojich snových ilúzií. Text a kresba bývajú zrozumiteľné, ale prevedenie do hmotného objektu je vygradovaním týchto dvoch aspektov. Nútia diváka premýšľať a objavovať ukryté impulzy.

„Umění by mělo podle Beuyse oslovovat člověka jako myslícího tvora, a mělo by tedy zapojovat do hry divákového myšlení, jako intuici, inspiraci a imaginaci, neboli vše, co vede k objevování skryté podstaty skutečnosti, k objevování neviditelného ‘duchovna’.“²¹

Za každým *snovým objektom* je dlhý proces vzniku. Výsledné vizuálne a výtvarné spracovanie má reagovať na diváka. Chcem, aby sa divák aktívne zapojil a uvažoval aký problém alebo na akú vec upozorňujem. Všetky objekty majú pozorovateľovi zdeliť aké pocity sa vyskytli v mojom sne, aká udalosť ma vyprovokovala k tomu, aby som vytvorila dané objekty. Moja práca zveličuje absurdnosť snov. Snové predmety realizujem a prenášam do vedomej reality.

²¹ VOJTĚCHOVSKÝ, Miroslav a Jaroslav VOSTRÝ. *Obraz a příběh: scéničnost ve výtvarném a dramatickém umění*. 1. vyd. V Praze: Kant - Karel Kerlický pro AMU, 2008, 304 s., s. 226. Disk, sv. 8. ISBN 978-808-6970-868.

6 PRVOTNÉ PRÁCE

V kapitole *Prvotné práce* chcem načrtnúť prvotné postupy v mapovaní mojich snov a ich pretváranie do objektov. Približujem dva sny, ktoré vznikli unáhle a trochu bezmyšlienkovite. Boli zlou cestou, ale nakoniec dobrou skúsenosťou. Výstupy zo záznamov *Sen č. 7* a *Sen č. 12* neboli tak zásadnými, len určitou cestou alebo medzistupňom v celkovom mapovaní a vytváraní *snových objektov*. Každý sa občas vydá nesprávnym smerom, ale podstatné je uvedomenie si zlého výsledku.

6.1 Sen č. 7

Sen: Hľadím z krajného okna školského ateliéru. Vonku je temná tma. Padol zvláštny meteorit o rozmeroch 80 až 100 cm v priemer. Aj po dopade na zem svieti. Obrovská nepravidelná tmavá guľa je na vrchnej strane otvorená a vyžaruje z nej svetlo. Z meteoritu siahajú do výšky výrastky v podobe silných haluzí. Nezvyčajný úkaz som fotila na môj digitálny fotoaparát. Po priblížení fotky na displeji zistujem, že nesúmerná guľa privalila štyroch ľudí. Okoloidúci ich odťahovali. Pociťujem stiesnenosť a zdesenie. Neuvedomujem si katastrofu.

Obr. 26 *Sen č. 7 – kresba sna*

Pri kreslení *Sna č. 7* sa zameriavam na dominantné prvky. V texte som sa zamerala na hlavné slová – meteorit, fotoaparát a svetlo. Na papieri vznikol bezmyšlienkovitý objekt. Všetky prioritné znaky boli jasne popisné a viditeľné. Veľká neforemná modrá hmota leží na fotoaparáte. Z modrého tvaru meteoritu preniká svetlo a akoby konáre smerujúce k oblakom.

Obr. 27 *Sen č. 7 – návrh na objekt*

Realizovanie bolo viac-menej nesúladne. Výsledkom bol reálny fotoaparát, na ktorom ležala sklenená bublina. Z nej viedli trubičky na prečerpávanie mydlovej vody. Opakovaným fúkaním sa tvorila pena a prekypovala von zo sklenenej bubliny. Moja predstava bola čiastočne zhmotnená, ale nesprávne. A preto od tohto sna a celého objektu som upustila. Chýbalo vyjadrenie zásadných pocitov, ktoré by mohol pozorovateľ vnímať.

Obr. 28 *Výsledný objekt podľa Sna č. 7*

6.2 Sen č. 12

Podrobný opis sna sa nachádza v kapitole 7.4.4 *Svetlo*. Prioritných je päť prvkov – valcovitá nádoba, dvojité tanier, postava v pracovnom odevu, šaty na vešiaku a karavan.

Kreslením týchto piatich predmetov vytváram digitálnu animáciu, na ktorej sa obrázce postupne zobrazujú a nenápadne vytrácajú. Žltá a biela farba majú ožiarit' diváka natoľko, aby na prvý pohľad nevedel čo je v animácii za tvary.

Obr. 29 Sen č. 12 – päť opakujúcich sa prvkov

Realizácia *Sna č. 12* v podobe pohyblivého obrázka bol len určitý začiatok a výsledok je viditeľný v objekte *Svetlo*.

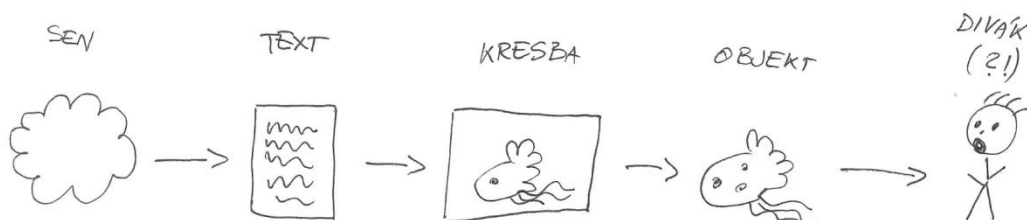
Obr. 30 Animácia *Sna č. 12*

7 SCHÉMA (SEN → TEXT → KRESBA → OBJEKT)

Čím dlhšie som sa venovala skúmaním vlastných snov, tým som mala väčšiu a väčšiu potrebu vytvoriť vlastnú osobnú schému, akýsi pracovný postup podľa, ktorého postupujem.

Ako každý človek, tak aj ja mám *sny*. Zaznamenávam si ich formou *textu*. Pri zápise každého sna hľadám pocity, ako som sa cítila v daných situáciách v snoch. Následne z tohto textu vzniká *kresba*, ako si sen predstavujem obrazom. Prostredníctvom týchto dvoch záznamov, textu a kresby, vytváram *objekty*. Výsledná schéma znie:

SEN → TEXT → KRESBA → OBJEKT

Obr. 31 Schéma

7.1 Záznam snov

Nápad zapisovať si sny som v hlave nosila už dlhšiu dobu. Môžem to s presnosťou určiť, že to bolo v období keď som mala v pláne rozšíriť svoje portfólio prací. Vymyslela som si tému časozbernosť a tam spadalo aj zapisovanie snov, z ktorých som chcela čerpať hlavný zdroj inšpirácie pre tvorbu objektov a inštalácií. Prvé zápisky boli zmätené a neúplné, pre mňa nedostatočné a rýchlo som od snov upustila v domnienke, že ešte nenastal ten správny čas naplno sa im venovať. Následne k zbieraniu snov som sa vrátila asi po dvoch rokoch, vybrala som staré poznámky a hodnotila, že to nebol až taký zlý nápad a opätovne sa k zaznamenávaniu snov vraciam. Založila som si nový denník. Pri jeho výbere som brala ten najlacnejší, pretože išlo mi len o prázdne strany papiera.

V októbri 2013 vznikli záznamy nových snov. Spolu so snami som si značila aj každý deň, všetko dopodrobna zapisovala. Napríklad: kedy som vstala, čo som jedla, kde som bola, čo sa udialo v škole a podobne. Dni so snami sa križovali. Bolo to až priveľa písania, priveľa záznamov na každý deň. To ma ubíjalo a nenapĺňalo, postupom času som od denných udalostí upustila. Nechcela som hľadať bludné spojitosti medzi denným životom a snovým životom. Začala som sa sústrediť len na samotné sny, na jeho podrobný zápis. Každý večer po náročnom dni ulíham s nádejou že sa objaví nový sen. Nie každá noc bola snová. V priemere vznikali štyri sny za týždeň.

7.2 Kreslenie snov

Na základe textov vznikali kresby/skice snov. Zo začiatku kreslím zo snov len zaujímavé predmety. Veci, ktoré boli v sne prítlačlivé na oko a nezvyčajné. Predmety, ktoré sa v bežnom svete nevyskytovali a boli čistým výplodom mojej fantázie. Napríklad sa v sne vyskytla červeno-čierna hranatá sova, pozoruhodné prstene a náušnice, symbolické bubnicke paličky v kvetináči alebo hrebeň na rýchle uhladenie vlasov. Zo samostatných nezvyčajných predmetov vykreslených na papieri som nevedela ďalej nájsť určitú spojitosť. Nastala druhá fáza v spôsobe kreslenia. Začala som kresliť celý sen, úplný dej príbehu. Do ruky beriem fixku na rýchli záznam snu. Zakázala som si prekresľovať jednotlivé ťahy ceruzkou a preto volím čiernu fixku. Skicovanie ide jednoduchšie, súvislé čiary fixkou sú jednoznačne nemenné. Ďalej objavujem ružovú fixku, ktorú kombinujem s akvarelom. Ružová farba pre mňa symbolizuje sen, je jemná a zároveň prvým položením na papier je dominantná. Jej prvé ťahy sa rýchlo uložia na papier a ustália sa. Výber ružovej farby nie je náhodný podľa mojich snových dojmov, ale má aj psychologické vysvetlenie. Symbolizuje trpezlivosť a sústredenosť v zaznamenávaní snov. Ružová je zjemneným medzičlánkom medzi červenou a bielou. Charakterizuje sentimentálnosť snov. Akvarelové farby preferujem pre ich riediteľnosť vodou. Voda línie zjemní a rozmazáva ich ako v sne. Na začiatku je sen jasný a výrazný, ale s odstupom času sa vytráca a zabúda. V zásade nekreslím postavy, pretože sa mi jasne nezobrazujú a sústredujem sa na celkové scenérie, predmety, príbehy a pocity.

7.3 Tvorba objektov

Posledná fáza v mojej práci je tvorba výsledného objektu podloženého textom sna a kresbou sna. Na základe týchto dvoch záznamov skicujem rôzne podoby objektov. Sústreďujem sa v nich na pocity a na situácie, ktoré boli v sne ústredné a najviac zapamätané pre ich jedinečnosť a nezvyčajnosť. Medzi skicou sna a výsledným objektom je dlhý proces vzniku. Skúmanie nepredvídateľných dejov v snoch a sústredenie sa na vnemy sú neoddeliteľnou súčasťou mojej práce.

7.4 Opis vlastných snov a realizácia objektov

V tejto kapitole sa zaoberám na presný opis snov, ktoré som zhotovila. Vysvetlujem celý postup práce a popisujem pocity v sne a ako ich prenášam do reality. Predstavujem tri sny, kde je dominantným základným prvkom voda a ako kontrast proti tomuto živlu vyberám jeden sen s prvkom svetlo. Zdá sa mi potrebné, aby neboli moje objekty členené len do jednej skupiny, lebo hlavnou časťou je voda v rôznych podobách. Protikladom je posledný objekt, v ktorom je ústredným bodom oslepujúce biele svetlo.

7.4.1 Slizká ryba

Sen:

2. 1. 2014

V záhrade našej chalupy sa nachádzal veľký zelený sud s vodou. Bol naplnený do dvoch tretín. V čirej vode som umývala malé rajčiny a nechávala som ich voľne plávať na hladine. Neskôr zisťujem, že tam pláva veľká sivá ryba asi 40 centimetrov dlhá. Ryba je slizká a odpudzujúca, nemá ladnú líniu a je stará. Zavadzia mi v sude a nemôžem doumývať malé rajčiny. Rybu chcem zo suda odstrániť, ale nechcem sa jej dotknúť. Je nechutne odpudzujúca. Najskôr nasadám na bicykel, rozbehnem sa a celou silou chcem vraziť do suda. Lenže som sa netrafila a nabúrila som do pletivového plotu, ktorý ohraničuje záhradu. Zelený sud nakoniec prevraciam a vodu vylievam. Steká smerom dolu po trávnom svahu za plotom. Sivá ryba taktiež vyklzla z nádoby a skončila za plotom. Na moje prekvapenie sedí na kameni ako tuleň, usmieva sa a je stále slizká. Na hlave má prilepenú malú zelenú rybičku. Problém je vyriešený. Ryby som sa zbavila, skončila za plotom

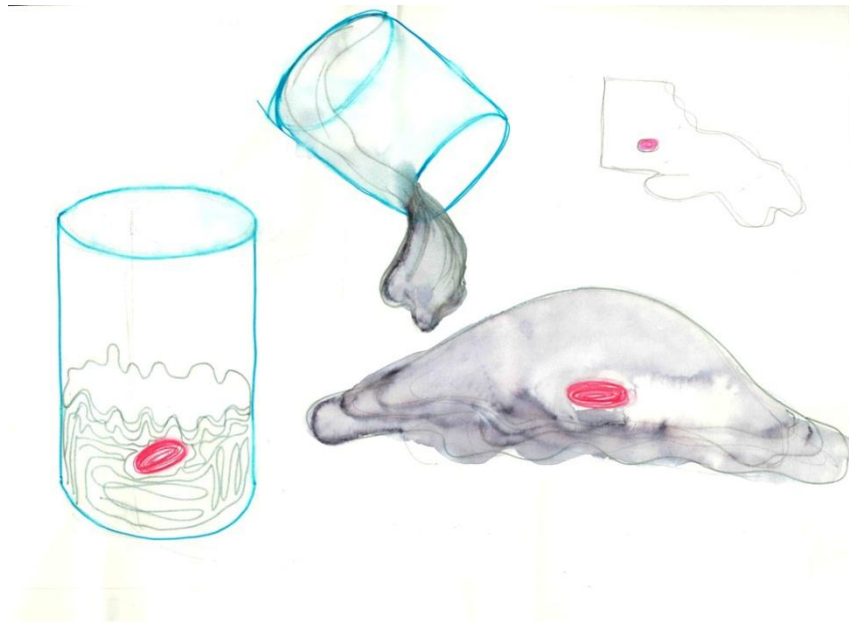
u susedov, ale zostala rovnako odpudzujúca a slizká ako vo vode. Mala som nechúť sa ryby dotknúť holými rukami.

Obr. 32 *Sen o slizkej rybe*

Proces:

Slizkosť a odporivý charakter ponechávam aj vo výsledku. Prvý plán je vytvoriť nádobu, ktorú naplním niečím slizkým a do vnútra umiestním niečo na oko lákavé. Predmet, ktorý diváka upúta a bude sa ho chcieť dotknúť.

Obr. 33 *Proces navrhovania*

Výsledok:

Výsledný objekt som vytvorila zo slizu, ktorý má pripomínať rybu. Šupinatý povrch valca evokuje slizkú rybu. Vo vnútri je ukryté niečo žiarivé, príťažlivé na oko, aby sa chcel divák slizu dotknúť a zároveň sa ho štilil. Malé pozlátko ukryté v strede sa rozžiari a má prilákať zvedavé oko pozorovateľa. Pri náhodnom dotyku sa sliz jemne a nečakane rozochveje.

Obr. 34 *Výsledný objekt – Slizká ryba*

7.4.2 Dáždnik

Sen:

11. 1. 2014

Atmosféra je upršaná. Stupňuje sa intenzitou dažďa. Nechcem zmoknúť, preto hľadám riešenie. Po krátkom skúmaní v prístrešku, pod ktorým sa pohybujem nachádzam dáždniky. Dva dáždniky sú opreté v kúte opodiaľ. Po pristúpení k dáždnikom zisťujem, že majú drevenú konštrukciu z neopracovaných hranolov. Na moje prekvapenie sú obohatené nepremokavou fialovou látkou. Váham čo sa stane ak jeden dáždnik zoberiem a využijem ho proti dažďu. Som na pochybách. Zmoknem? Neveriacky hľadím či mám risknúť pochybnú konštrukciu zvláštnych tvarov. Je vôbec možné, aby som pod týmto dáždnikom nezmokla? Nedôvera voči nájdeným predmetom je dominantná a váham.

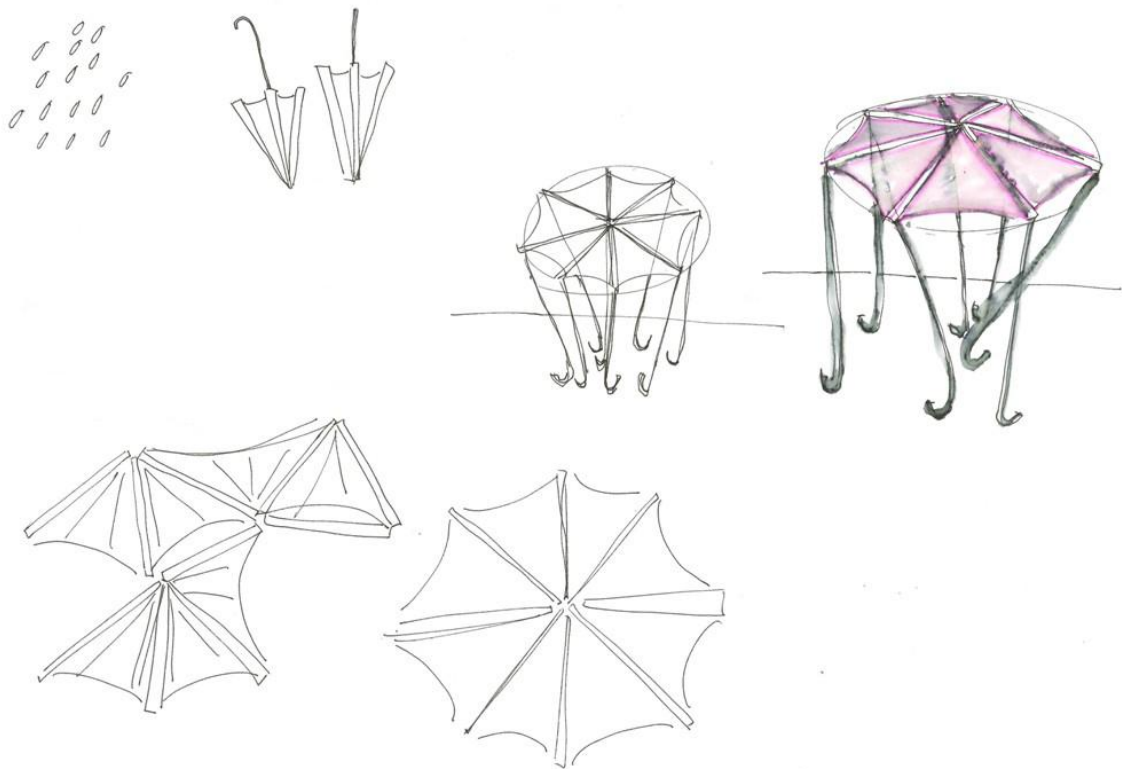

Obr. 35 Sen o dáždnikoch

Proces:

Zásadným v sne je samotný dáždnik a moja neistota. Kreslím rôzne konštrukcie. Nedôveru k dáždniku chcem preniesť na jeho konštrukciu. Návrh je ladený vo fialových odtieňoch prepojený zo surovým drevom. Objekt nebude ako klasický dáždnik. Na koniec

každého ramena nadväzuje drevená tyč ukončená zohnutou rukoväťou. Pomedzi jednotlivé ramená je natahnutá na oko nepremokavá látka. Objektu som dala drevenú konštrukciu z nepracovaných hranolov.

VI

Obr. 36 *Proces navrhovania*

Výsledok:

Celkový dojem dáždnika má diváka zneistiť. A klásť otázku: „Je to dáždnik alebo nie?“. Tvarom zdanlivo pripomína známy predmet, ale funkcia je neznáma až neistá. Chceme na pozorovateľa preniesť nedôveru a vyvolať dilemu. Zámerne zvolený materiál – drevené hranoly – sú východiskom zo sna. Drevené tyče s rukoväťou sú pohyblivé v ramenách a umožňujú variabilitu a tým pádom aj nestabilitu. Spojenie troch výrazových prvkov – drevená konštrukcia, drevené rúčky a nepremokavá textília – symbolizujú znásobenie zložiek zo sna a tým aj vystupňovanie pocitu pochybnosti a váhavosti.

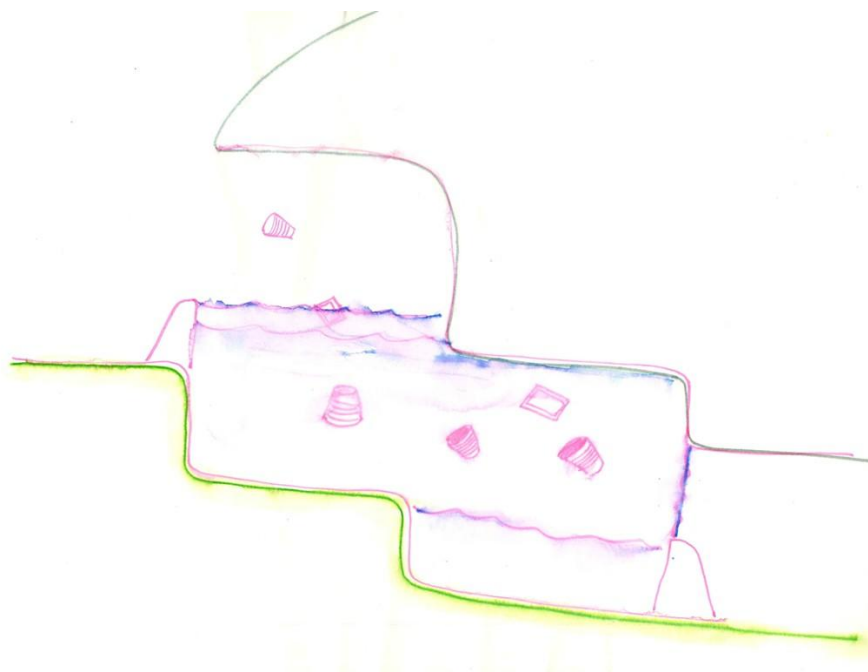
Obr. 37 *Výsledná podoba dáždnika*

7.4.3 Vodný vír

Sen:

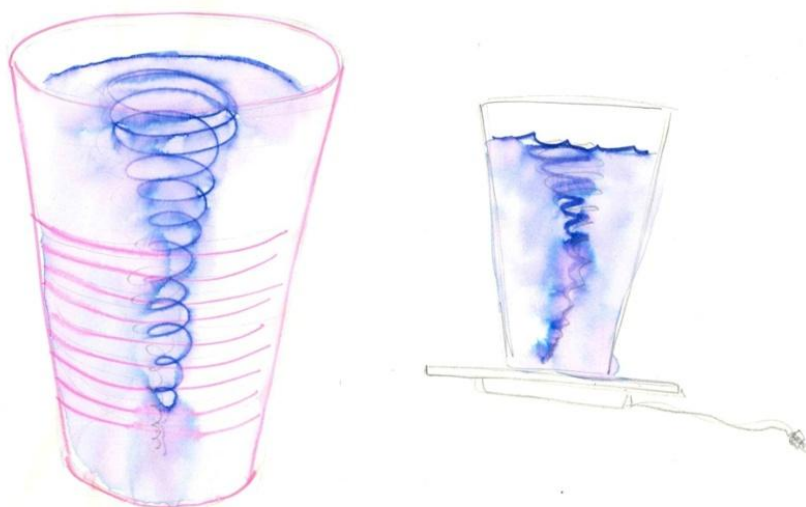
31. 1. 2014

Približujem sa ku skale. Okolie maskované trávnaťm porastom nenápadne ukrýva jaskyňu. Pri bližšom skúmaní zisťujem, že vchod je zaliaty vodou. Brat skočil do vody a dáva mi signály, že tunel bez problémov preplával. Vynoril sa na druhom konci. Zo spodnej časti smerom nahor sa rozprúdil vodný vír. Ponáram hlavu do vody, aby som si bližšie prezrela ako funguje celý proces a čo nastane. Som opatrná. Prostredníctvom vodného víru sa presúvajú predmety. Putujú ním plastové poháre a pohľadnice. Nikdy neviem čo vyskočí prvé. Usudzujem, že je možné transportovať len ľahké predmety. Plastové biele poháre akoby vyleteli z automatu na kávu. Spreádzajú ich pohľadnice so zúbkatým bielym okrajom. Musím vynaložiť dokonalé sústredenie, aby vír pracoval tak ako má a predmety boli spoľahlivo prepravené z jaskyne von. Neistota ponorenej hlavy vo vode a zároveň koncentrovanie na dané predmety sú podstatné v celom výjave.

Obr. 38 *Sen o vodnom víre*

Proces:

Základ celého objektu je tvorený z veľkého pohára, ktorý má tvar podobný ako plastové poháre zo sna. Vodný vír sa nachádza v tejto nádobe. Je vyvolaný tajomným ružovým telieskom, ktoré sa neustále krúti vo vode. Tento ružový prvok je umiestnený na dne nádoby. Zložitá mechanika je ukrytá v podstavci, ktorá nemá byť viditeľná pre diváka.

Obr. 39 *Proces navrhovania*

Výsledok:

Výsledný efekt je v pozorovaní vodného víru. Vyžaduje sústredenie nad jeho vznikom. V prírode funguje ako nezvyčajný úkaz. Divák má možnosť sledovať roztočenú vodu a zároveň neviem čím je vyvolaný. Vyžaduje dômyselné sústredenie a nespúšťa z očí rotujúci predmet.

Obr. 40 *Výsledný objekt – Vodný vír*

7.4.4 Svetlo

Označovaný aj ako *Sen č. 12* v kapitole 6.2., kde rozoberám prvotnú fázu.

Sen:

12. 11. 2013

Prichádzam s kamarátkou do motorestu pri hlavnej výpadovke z veľkomesta. Areál pozostáva z niekoľkých domov oslnený do očí bijúcim silným slnkom. Hlavná budova je reštaurácia. Ďalšia rozpoznateľná budova je galéria. Vchádzame do miestnosti. Oslepujúce biele svetlo je tam silnejšie. Nedokážem poriadne otvoriť oči a pozerám s prižmúrenými očami. Galéria sa skladá z troch miestností prepojenými výklenkami v stenách. V prvej časti expozície sa nachádza kuchynský stôl, na ktorom sú umiestnené nádoby. S presnosťou viem určiť len to, že sú zladené do hnedých odtieňov. Jednu nádobu vidím najjasnejšie. Má valcovitý tvar a na hornej časti je šikmo skosená. Vysoká asi 25 centimetrov o priemere 8 centimetrov. Na hrane stola sú prilepené štítky s cenovkami. Najviditeľnejší spomínaný predmet stojí 380 korún. Otáčam sa, aby som prešla do druhej miestnosti len nečakane vrazím hlavou do stĺpa. Nieкто hovorí: „To je železný stĺp.“ Následne po

tejto výpovedi si to uvedomujem a pokračujem v ceste. Blúdím v troch miestnostiach galérie. V jednej beriem zo zeme neidentifikovateľný predmet. Pripomína dva tanieri medzi, ktorými je úzky spojovací článok. V poslednej miestnosti stretávam kamarátku. Celú expozíciu sme každá prešli samostatne. Spoločne vychádzame von na cestu. Vedie pomedzi svah a parkovisko. Z ničoho nič kráčame tri osoby vedľa seba. Po kultúrnom zážitku v galérii hľadáme reštauráciu zo začiatku areálu. Obe osoby kráčajúce popri mne majú na sebe oblečené pracovné šaty. Žlté prilby a transparentné žlté nafukovacie kombinézy. Vyzerajú komicky. Stretávame dvoch železničiarov v reflexných odevoch. Potrebujú pomocť odnieť veci na dvoch vešiakoch. Prestrojený kamaráti v nafukovacích kombinézach pomôžu, pretože dokonale zapadajú do diania a nik ich nespozná. Odchádzajú do oranžového karavanu. K vytýčenému cieľu sme sa nedostali a sen končí. Ústredným vnemom je oslepenie svetlom. Nevieť identifikovať či ostré oslepujúce svetlo tak intenzívne vnímam len ja alebo rovnako pôsobí aj na ostatné osoby.

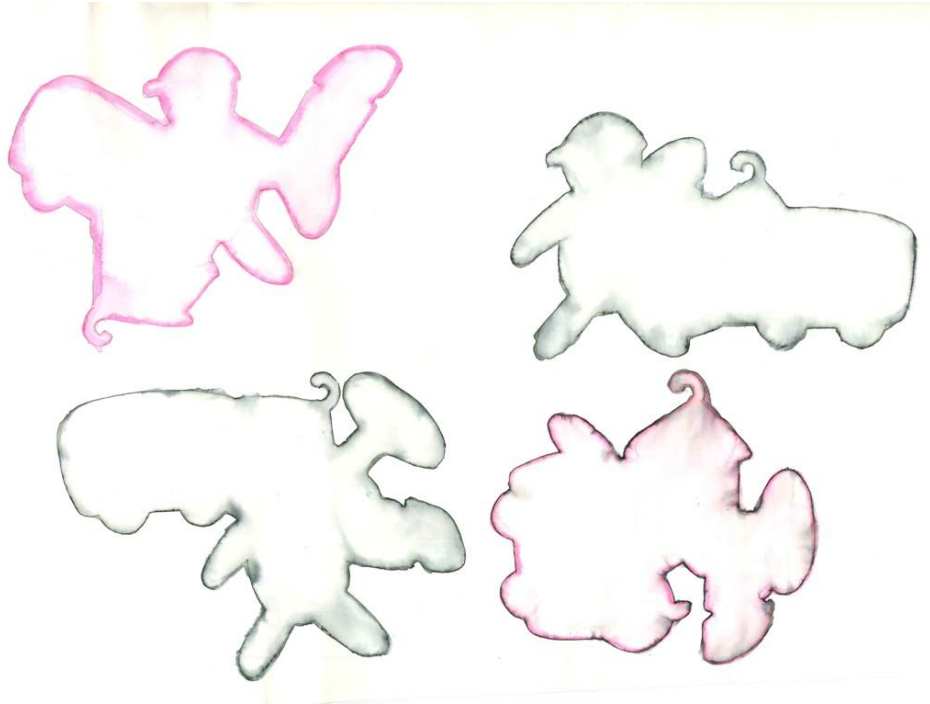

Obr. 41 Sen č. 12 – Svetlo

Proces:

Z tohto sna vyberám päť najviac zapamätaných konkrétnych predmetov. Je to valcovitá nádoba, dvojité tanier, postava v pracovnom odevu, šaty na vešiaku a karavan. Tieto prvky zjednodušujem na obrys. Prekrývaním obrysových liniek vznikajú nové tvary. Ako by novo zjavený predmet v sne. Zhlukovaním konkrétnych predmetov vzniká nový tvar.

Žltá animácia spomínaná už v kapitole o *Sne č. 12* je pretransformovaná do lightboxu. Biela schránka z čelnej strany uzatvorená novým obrazcom z prisnených piatich objektov.

Obr. 42 *Proces navrhovania*

Výsledok:

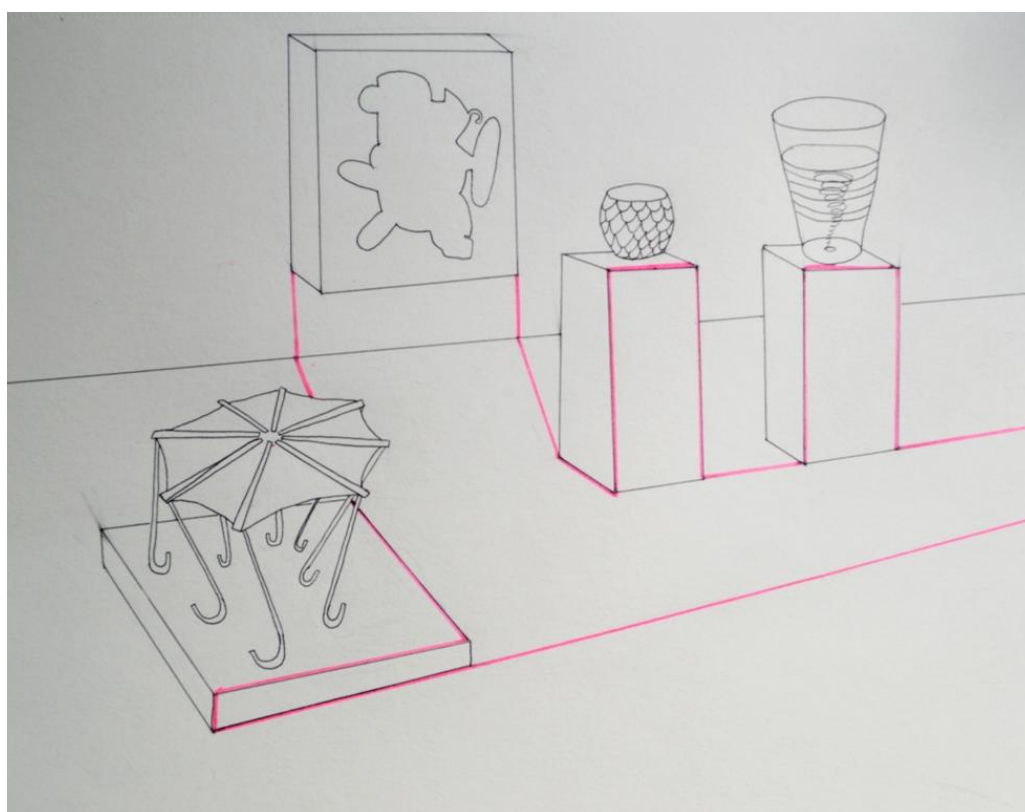
Po pristúpení pozorovateľa k lightboxu sa rozžiari biele svetlo. Má byť nečakane ožiarený. Biele intenzívne svetlo zo sna je týmto spôsobom prenesené do reality. Divák pri pohľade odvracia tvár, ale zároveň hľadá vykreslený obrazec. Môj ústredný vnem, biela žiara, zo snovej ilúzie prenášam do skutočnosti. Mojm úmyslom je, aby sa pozorovateľ cítil podobne.

Obr. 43 Výsledný objekt - Světlo

8 INŠTALÁCIA

V návrhu inštalácie znázorňujem realizované objekty v galerijnom priestore vyzdvihnuté na neutrálnych podstavcoch. Dva objekty umiestnené na vysokých sokloch, rozmernejší dáždník na nízkom podstavci, aby predmet nebol priamo položený na zemi. Na stene je závesný biely lightbox. Dôležitou súčasťou inštalácie je ružová línia. Sprevádza prezentované časti a prepája ich. Ružová linka nachádzajúca sa spočiatku len v skiciach je umiestnená do konceptu inštalácie. Napovedá divákovi, aby sa vybral po stope ružovej čiary.

Obr. 44 *Návrh inštalácie*

III. PROJEKTOVÁ ČASŤ

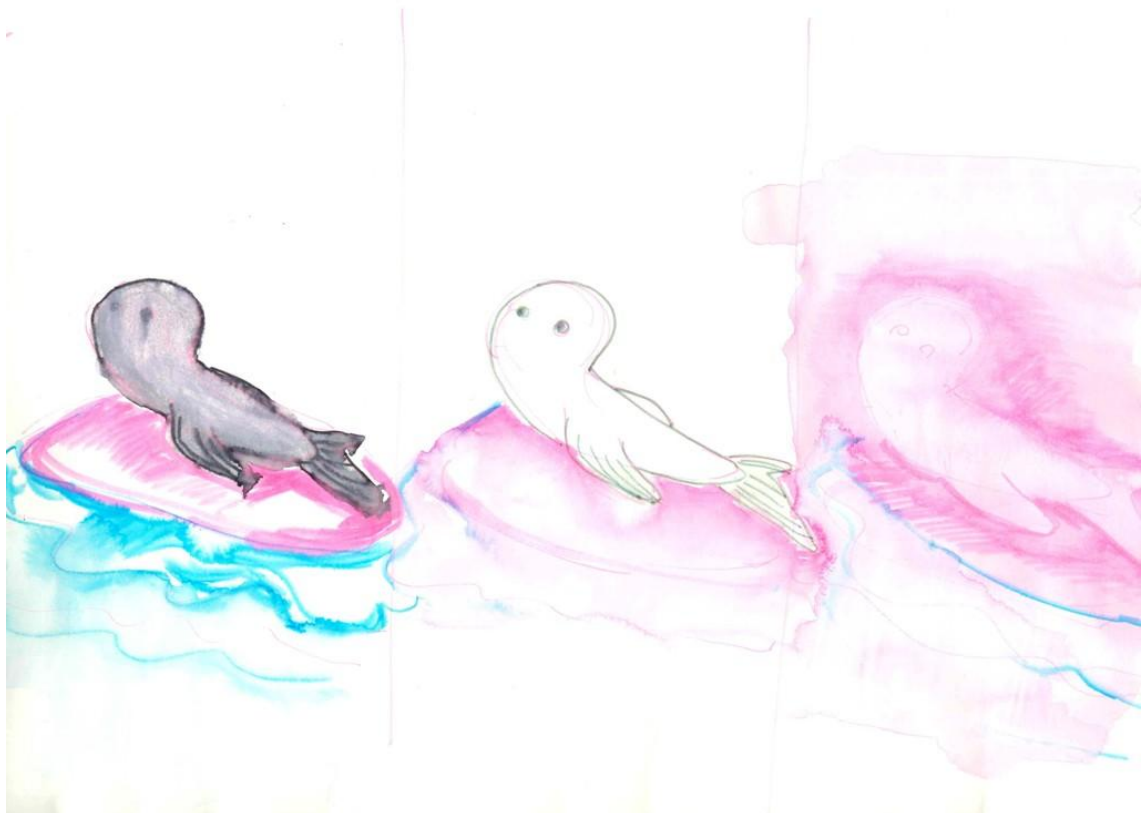
Obr. 45 Objekt *Slizká ryba*

Obr. 46 Objekt *Slizká ryba* - detail

Obr. 47 Proces navrhovania – Slizká ryba

Obr. 48 Vytrácajúca sa ryba

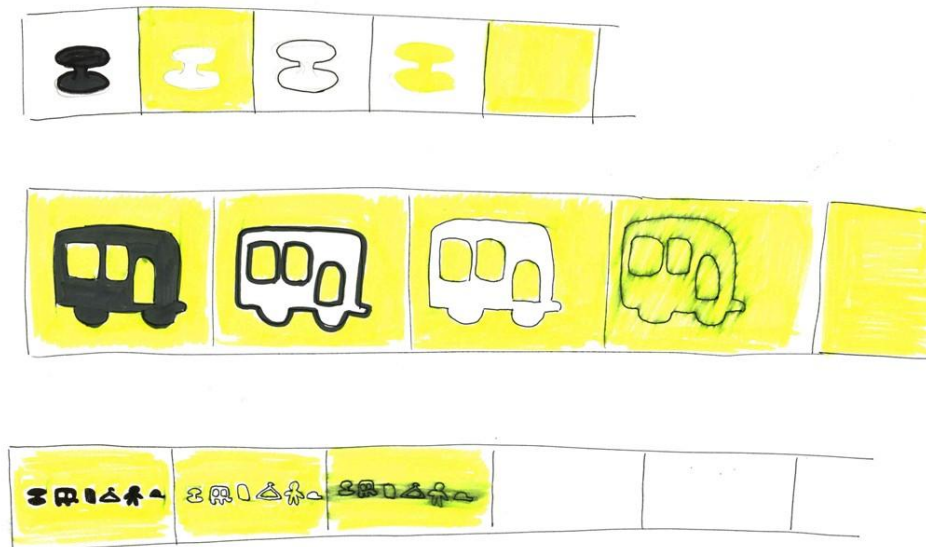
Obr. 49 *Pretransformovaný dáždnik*

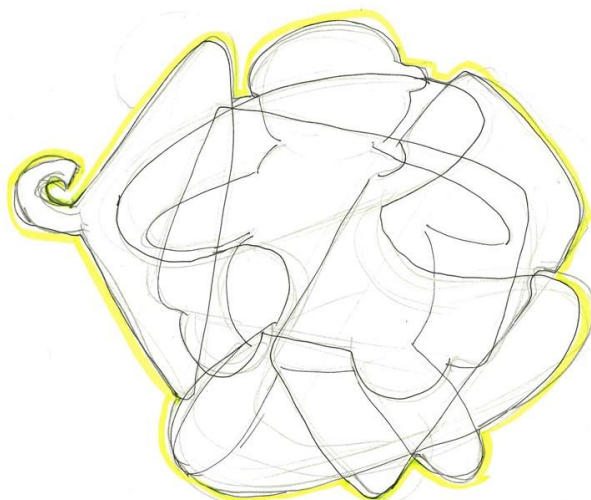
Obr. 50 *Vodný vír - skica*

Obr. 51 *Vodný vír - detail*

Obr. 52 *Proces navrhovania animácie pri Sne č. 12*

Obr. 53 *Proces navrhovania - Svetlo*

Obr. 54 *Ligthbox – objekt Svetlo*

ZÁVER

V mojej diplomovej práci sa snažím prenášať sny do reality. Využívam snové ilúzie ako hlavný zdroj inšpirácie. Pretváram ich do *snových objektov*, ktoré sú mojim zámerom.

Mapovanie snov má veľa možností zobrazenia. Ja som si vytvorila svoj spôsob prevedenia tak, aby bol pre mňa špecifický a odrazila sa vo výslednej práci emócia.

Mojim cieľom bolo priblížiť vlastné sny prenesením do skutočnosti. Ide o môj osobitý koncept. Zobrazujem sny a prenášam ich na diváka. Zásadným krokom bolo vytvoriť špecifický postup práce, schému, ako sen presne zaznamenať, preniesť z mysle na papier a vytvoriť pochopiteľný výsledok pre diváka.

V práci som sa stretla so zložitými pracovnými postupmi, ktoré som sa snažila zjednodušiť na minimum. Nie nadarmo sa hovorí: „Menej je viac.“ Musela som prísť na jednoduchý systém zakreslenia myšlienok. V spôsobe vykreslenia som si našla vlastný spôsob a výraz prejavu. Všetko sa miesi do jedného celku vo výstupe *snových objektov*.

Moja práca zahŕňa len zopár zrealizovaných snov. Prvú fázu mám za sebou a téma ponúka široké možnosti realizácie. V tomto bode je možné nadviazať na už zhotovené objekty a zbierku dopĺňať novými snovými výsledkami. Mám v pláne sa zaoberať snami aj v budúcnosti. Možno niekedy skončím aj pri rozsiahlych inštaláciách. Táto téma zostáva vždy otvorená a ponúka široké možnosti zdokonaľovania.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATURY

- [1] DEMPSEY, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí: encyklopedický průvodce moderním uměním*. 2. vyd. Praha: Sloart, 2005, 304 s. ISBN 80-7209-731-8.
- [2] FOSTER, Hal. *Umění po roce 1900: modernismus, antimodernismus, postmodernismus*. V Praze: Sloart, 2007, 704 s. ISBN 978-80-7209-952-8.
- [3] FREUD, Sigmund. *Výklad snů*. 2. vyd. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 1994. ISBN 80-901916-0-6.
- [4] GRYGAR, Štěpán. *Konceptuální umění a fotografie*. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění, Fakulta filmová a televizní, katedra fotografie, 2004, 119 s. ISBN 80-7331-014-7.
- [5] JUNG, Carl Gustav a Karel PLOCEK. *Duše moderního člověka*. Vyd. 1. Brno: Atlantis, 1994, 378 s. ISBN 80-7108-087-x.
- [6] JUNG, Carl Gustav. *Základní otázky analytické psychologie a psychoterapie v praxi*. Vyd. 1. Překlad Alena Bernášková. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, 1996, 436 s. ISBN 80-858-8011-3.
- [7] KLINGSÖHR-LEROY, Cathrin a Uta GROSENICK. *Surrealismus*. V Praze: Sloart, c2005, 95 s. ISBN 80-7209-656-7.
- [8] KLINGSÖHR-LEROY, Cathrin. *Surrealismus*. Editor Uta Grosenick. Překlad Vladimír Čadský. V Praze: Sloart, c2005, 95 s. ISBN 80-720-9656-7.
- [9] KNÍŽÁK, Milan. *Vedle umění: 1996-2001*. Vyd. 1. Jinočany: H & H, 2002, 112, [75] s. obr. příl.:. ISBN 80-7319-017-6.
- [10] LUCIE-SMITH, Edward. *Artoday [i.e. Art today]: současné světové umění*. 1. české vyd. Praha: Sloart, 1996, 511 s. ISBN 80-85871-97-1.
- [11] NADEAU, Maurice a Jaroslav VOSTRÝ. *Dějiny surrealismu a surrealistické dokumenty: scéničnost ve výtvarném a dramatickém umění*. 1. vyd. Olomouc: Votobia, 1994, 457 s. Disk, sv. 8. ISBN 80-856-1963-6.
- [12] PLHÁKOVÁ, Alena. *Spánek a snění: vědecké poznatky a jejich psychoterapeutické využití*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, 258 s. ISBN 978-80-262-0365-0.
- [13] PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. 1. vyd. Praha: Academia, 2004, 472 s. ISBN 80-200-1086-6.

- [14] RUHRBERG, Karl, Manfred SCHNECKENBURGER, Christiane FRICKE, Klaus HONNEF a Ingo F WALTHER. *Umění 20. století: [malířství, sochařství a objekty, nová média, fotografie]*. Praha: Slovart, 2004, 840 s. ISBN 80-7209-521-8.
- [15] SCERANKOVÁ, Pavla, Jan ZÁLEŠÁK. *Mysl bez obrazu: scéničnost ve výtvarném a dramatickém umění*. 1. vyd. V Brně: Dexon Art ve spolupráci s galerií OFF/FORMAT, 2012, 59 s. Disk, sv. 8. ISBN 978-80-904271-5-0.
- [16] SCERANKOVÁ, Pavla, Jan ZÁLEŠÁK. *Pavla Sceranková: scéničnost ve výtvarném a dramatickém umění*. 1. vyd. V Brně: Dexon Art ve spolupráci s galerií OFF/FORMAT, 2012, 107 s. Disk, sv. 8. ISBN 978-80-904271-4-3.
- [17] ŠTOFKO, Miloš. *Od abstrakcie po živé umenie: slovník pojmov moderného a postmoderného umenia*. Bratislava: Slovart, c2007, 312 s. ISBN 978-80-8085-108-8.
- [18] VOJTĚCHOVSKÝ, Miroslav a Jaroslav VOSTRÝ. *Obraz a příběh: scéničnost ve výtvarném a dramatickém umění*. 1. vyd. V Praze: Kant - Karel Kerlický pro AMU, 2008, 304 s. Disk, sv. 8. ISBN 978-808-6970-868.

ZOZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJOV

<http://www.scerankova.wz.cz/>

<http://www.nikakupyrova.com/>

<http://www.kvetan.net/>

<http://www.milanhouser.com/>

<http://kybl.net/>

<http://www.galerieart.cz/>

<http://www.thisiscolossal.com/>

<http://artlist.cz/>

<http://www.advojka.cz/>

<http://www.designvid.cz/>

<http://www.cmybacon.com/>

<http://www.designmagazin.cz/>

<http://www.artmap.cz/>

<http://www.offformat.cz/>

<http://www.idnes.cz/>

<http://www.opiomgallery.com/>

<http://www.saatchigallery.com/>

<http://www.diamondgalerie.cz/>

<http://www.e-flux.com/>

<http://artarchiv.cz/>

<http://www.boredpanda.com/>

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obr. 1 <i>Pavla Sceránková, Ano nebo ne, 2010</i>	14
Obr. 2 <i>Pavla Sceránková, 6 snů z hrnečku, 2006</i>	14
Obr. 3 <i>Pavla Sceránková, Observatoř, 2011</i>	15
Obr. 4 <i>Nika Kupyrova, Sunset yellow, 2009</i>	17
Obr. 5 <i>Nika Kupyrova, Sunset yellow, 2009</i>	17
Obr. 6 <i>Nika Kupyrova, Sunrise, 2012</i>	17
Obr. 7 <i>Nika Kupyrova, It's not that..., 2007</i>	18
Obr. 8 <i>Nika Kupyrova, It's not that..., 2007</i>	18
Obr. 9 <i>Marek Kvetan, Reflektory, 2008</i>	20
Obr. 10 <i>Marek Kvetan, Reflektory, 2008</i>	20
Obr. 11 <i>Marek Kvetan, Vertikál, 2012</i>	21
Obr. 12 <i>Marek Kvetan, Taniere, 2009</i>	21
Obr. 13 <i>Milan Houser, Kaluže, 2010</i>	22
Obr. 14 <i>Milan Houser, Hory, 2007</i>	23
Obr. 15 <i>Alexandra Bircken, Unit 3, 2008</i>	24
Obr. 16 <i>Alexandra Bircken, Pferdchen, 2008</i>	25
Obr. 17 <i>JeeYoung Lee, Flu</i>	26
Obr. 18 <i>JeeJeeoung Lee, Maiden Voyage</i>	26
Obr. 19 <i>Jindřich Štyrský Sen o hadech I., 1940</i>	29
Obr. 20 <i>Jindřich Štyrský Hermafrodit, 1934</i>	29
Obr. 21 <i>Toyen, Na kuchyňském stole, 1929</i>	30
Obr. 22 <i>Toyen, Poušť, 1939</i>	30
Obr. 23 <i>Toyen, Kousnutí, 1967</i>	31
Obr. 24 <i>Toyen, koláž</i>	31
Obr. 25 <i>Snový experiment – kreslenie Sna č. 20</i>	41
Obr. 26 <i>Sen č. 7 – kresba sna</i>	45
Obr. 27 <i>Sen č. 7 – návrh na objekt</i>	46
Obr. 28 <i>Výsledný objekt podľa Sna č. 7</i>	46
Obr. 29 <i>Sen č. 12 – päť opakujúcich sa prvkov</i>	47
Obr. 30 <i>Animácia Sna č. 12</i>	47
Obr. 31 <i>Schéma</i>	48
Obr. 32 <i>Sen o slizkej rybe</i>	51

Obr. 33 <i>Proces navrhovania</i>	52
Obr. 34 <i>Výsledný objekt – Slizká ryba</i>	52
Obr. 35 <i>Sen o dáždňikoch</i>	53
Obr. 36 <i>Proces navrhovania</i>	54
Obr. 37 <i>Výsledná podoba dáždňika</i>	55
Obr. 38 <i>Sen o vodnom víre</i>	56
Obr. 39 <i>Proces navrhovania</i>	56
Obr. 40 <i>Výsledný objekt – Vodný vír</i>	57
Obr. 41 <i>Sen č. 12 – Svetlo</i>	58
Obr. 42 <i>Proces navrhovania</i>	59
Obr. 43 <i>Výsledný objekt - Svetlo</i>	60
Obr. 44 <i>Návrh inštalácie</i>	61
Obr. 45 <i>Objekt Slizká ryba</i>	63
Obr. 46 <i>Objekt Slizká ryba - detail</i>	63
Obr. 47 <i>Proces navrhovania – Slizká ryba</i>	64
Obr. 48 <i>Vytrácajúca sa ryba</i>	64
Obr. 49 <i>Pretransformovaný dáždňik</i>	65
Obr. 50 <i>Vodný vír - skica</i>	65
Obr. 51 <i>Vodný vír - detail</i>	66
Obr. 52 <i>Proces navrhovania animácie pri Sne č. 12</i>	66
Obr. 53 <i>Proces navrhovania - Svetlo</i>	67
Obr. 54 <i>Lighthbox – objekt Svetlo</i>	67

ZOZNAM ZDROJOV OBRÁZKOV

Obr. 1 KUPYROVA, Nika. 20_sunset-yellow-8.jpg. *Nika Kupyrova* [online]. © 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.nikakupyrova.com/files/gimms/20_sunset-yellow-8.jpg

Obr. 2 KUPYROVA, Nika. 20_sunset-yellow1.jpg. *Nika Kupyrova* [online]. © 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.nikakupyrova.com/files/gimms/20_sunset-yellow1.jpg

Obr. 3 KUPYROVA, Nika. 39_sunrise01.jpg. *Nika Kupyrova* [online]. © 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.nikakupyrova.com/files/gimms/39_sunrise01.jpg

Obr. 4 KUPYROVA, Nika. 17_wall-piece1.jpg. *Nika Kupyrova* [online]. © 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.nikakupyrova.com/files/gimms/17_wall-piece1.jpg

Obr. 5 KUPYROVA, Nika. 17_wall-piece11.jpg. *Nika Kupyrova* [online]. © 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.nikakupyrova.com/files/gimms/17_wall-piece11.jpg

Obr. 6 KVETAN, Marek. Reflectors 01.jpg. *Kvetan.net* [online]. © 2011 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.kvetan.net/works/reflectors/reflectors%2001.jpg>

Obr. 7 KVETAN, Marek. Reflectors 03.jpg. *Kvetan.net* [online]. © 2011 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.kvetan.net/works/reflectors/reflectors%2003.jpg>

Obr. 8 KVETAN, Marek. Vertical 01.jpg. *Kvetan.net* [online]. © 2011 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.kvetan.net/works/vertical/vertical%2001.jpg>

Obr. 9 KVETAN, Marek. Plates 01.jpg. *Kvetan.net* [online]. © 2011 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.kvetan.net/works/plates/plates%2001.jpg>

Obr. 10 SCERÁNKOVÁ, Pavla. Lampa.jpg. *Pavla scerankova* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.scerankova.wz.cz/2010-visit_home/lampa.jpg

Obr. 11 SCERÁNKOVÁ, Pavla. Hrncek_org.jpg. *Pavla scerankova* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.scerankova.wz.cz/2006-memories/material/hrncek_org.jpg

Obr. 12 SCERÁNKOVÁ, Pavla. Pohled-do-expozice-pavla-scerankovc3a1-zprc3a1va-z-neokortexu-1.jpg. *Artalk.cz* [online]. © 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:

<http://artalk.cz/wp-content/uploads/2011/04/pohled-do-expozice-pavla-scerankovc3a1-zprc3a1va-z-neokortexu-1.jpg>

Obr. 13 HOUSER, Milan. Bez-nazvu-31.jpg. *Diamond Galerie* [online]. © Diamond Galerie [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.diamondgalerie.cz/sites/default/files/pictures/umelecka-dila/bez-nazvu-31.jpg>

Obr. 14 HOUSER, Milan. OFF1bd4de_houser_hory.jpg. *IDNES.cz: Kdo riskuje, vyhraje a nejen v plastice* [online]. © 1999–2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://oidnes.cz/07/063/maxi/OFF1bd4de_houser_hory.jpg

Obr. 15 20091118042232_alexandra_bircken_unit3.jpg. *Saatchi Gallery* [online]. © The Saatchi Gallery [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.saatchigallery.com/imgs/artists/bircken_alexandra/20091118042232_alexandra_bircken_unit3.jpg

Obr. 16 Bb6d0_may10_hamburg_img.jpg. *E-flux* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.e-flux.com/wp-content/uploads/2012/05/bb6d0_may10_hamburg_img.jpg

Obr. 17 LEE, JeeYoung. Stage-of-mind-room-jeeyoung-lee-13.jpg. *Bored Panda: the only magazine for Pandas* [online]. © 2014 Bored Panda [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://bp.uuuploads.com/stage-of-mind-room-jeeyoung-lee/stage-of-mind-room-jeeyoung-lee-13.jpg>

Obr. 18 LEE, JeeYoung. Lee-8-new.jpg. *Colossal: An art, design, and visual culture blog*. [online]. © 2010-2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.thisiscolossal.com/wp-content/uploads/2013/12/lee-8-new.jpg>

Obr. 19 D_110763_1_0001.jpg. *Abart* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://abart-full.artarchiv.cz/obrazky/d_110763_1_0001.jpg

Obr. 20 D_110758_1_0001.jpg. *Abart* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://abart-full.artarchiv.cz/obrazky/d_110758_1_0001.jpg

Obr. 21 Toyen_na_kuchynskem_stole.jpg. *ART GALLERY - Svetlana & Lubos Jelinek - Czech and world art* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.galerieart.cz/toyen_na_kuchynskem_stole.jpg

Obr. 22 Toyen_poust.jpg. *ART GALLERY - Svetlana & Lubos Jelinek - Czech and world art* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.galerieart.cz/toyen_poust.jpg

Obr. 23 Toyen_kousnuti.jpg. *ART GALLERY - Svetlana & Lubos Jelinek - Czech and world art* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.galerieart.cz/toyen_kousnuti.jpg

Obr. 24 Tumblr_inline_mh1gjmYcXy1qfp80z.jpg. *Kýbl* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://media.tumblr.com/e536bc349a1bd2058d2833f4efa420f0/tumblr_inline_mh1gjmYcXy1qfp80z.jpg

Obr. 25 – 54 Archív autora

ZOZNAM PRÍLOH

Zoznam použitej literatúry

Zoznam použitých internetových zdrojov

Zoznam obrázkov

Zoznam zdrojov obrázkov